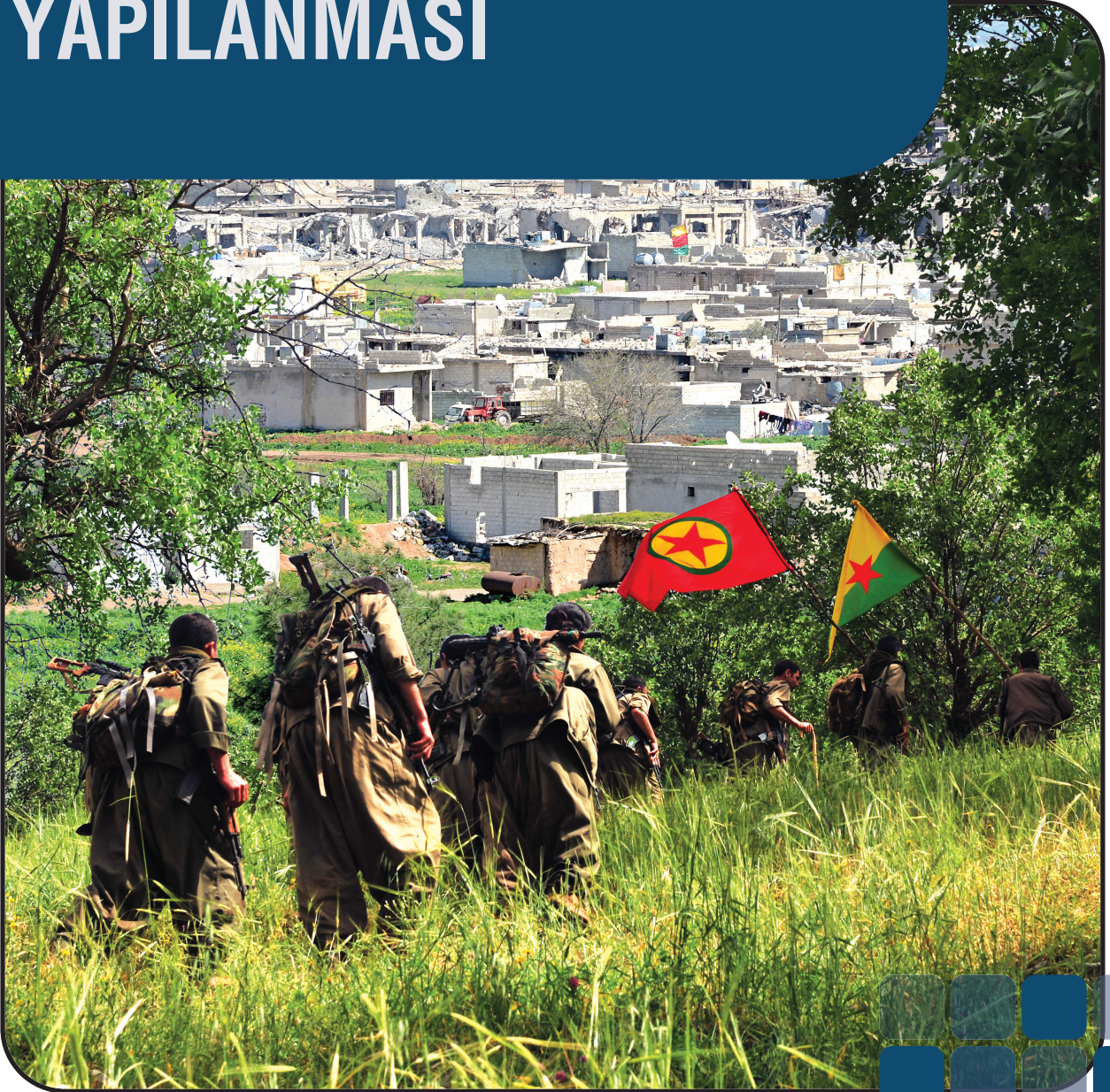
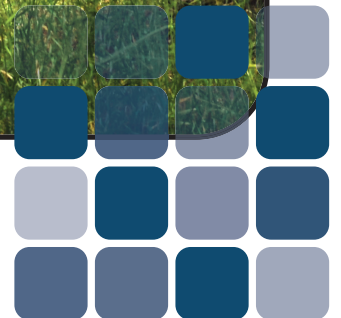


SURİYE'DE PYD/YPG YAPILANMASI



A. ÇELEBİ





Telif Hakkı

Ankara - TÜRKİYE ORSAM © 2019

Bu çalışmaya ait içeriğin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu çalışmada yer alan değerlendirmeler yazarına aittir; ORSAM'ın kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.

ISBN: 978-605-80703-5-6

Ortadoğu Araştırmaları Merkezi

Adresi : Mustafa Kemal Mah. 2128 Sok. No: 3 Çankaya, ANKARA

Telefon: +90 (312) 430 26 09 Faks: +90 (312) 430 39 48

Email: info@orsam.org.tr

Fotoğraflar: Shutterstock

SURİYE'DE PYD/YPG YAPILANMASI

Yazar Hakkında

A.Çelebi

Suriyeli Kürt kökenli araştırımcı. Çelebi, Ortadoğu ve özellikle Suriye'de Kürt meseleleri konusunda araştırmalarını sürdürmektedir. Çelebi lisans derecesini Fen-Edebiyat bölümünden kazanmıştır. Çelebi'nin çalışmaları çeşitli Arap ve uluslararası araştırma merkezlerinde yayımlanmaktadır.

Nisan 2019

İçindekiler

Giriş	4
1. PYD’nin Kuruluş Süreci	5
2. PYD’nin İdeolojisi	5
3. PYD İdeolojisinde Dinin Yeri	12
4. PYD’nin Halkı Seferber Etmesi	13
4.1. Medya	13
4.2. Toplantılar.....	14
4.3. Gösteri ve yürüyüşler	15
4.4. İş olanağı ve maddi teşvikler	15
4.5. Kırsal alana verilen önem.....	15
4.6. Duygularla İlgilenmek ve Hitap Etmek	15
4.7. Slogan ve sembolleri yayma	16
4.8. Okul Müfredatı	16
4.9. Görevlendirilmiş kadrolar	17
5. Parti ve Ekonomi	18
5.1. Gaz ve petrol	18
5.2. Tarım	18
5.3. ABD ve AB Ülkeleri’nin Maddi Destekleri.....	18
5.4. Vergiler	19
5.5. Kaçakçılık	19
5.6. Sınır kapıları	19
6. PYD ve Silahlı Yapılanma	19
6.1. Halk Koruma Birlikleri (YPG)	19
6.1.1. Yekîneya - Antî Teror	21
6.1.2. Kadın Muhafız Birlikleri - YPJ	21
6.1.3. Asayiş İç Güvenlik Güçleri	22

6.1.4. Kadın Asayiş	22
6.1.5. Özel Müdahale Güçleri (Anti Terör Güçleri)	22
6.1.6. Acil Yardım Güçleri.....	22
6.2. Suriye Demokratik Güçleri	22
6.2.1. Kadın Koruma Birlikleri (YPJ)	23
6.2.2. Ceyşül Suvvar	23
6.2.3. Gurfetu Burkan Elfurat (Fırat Volkanı Odası)	23
6.2.4. Kürt Cephesi	23
6.2.5. Cezire Tugayları Birliği	23
6.2.6. Süryani Askeri Meclisi	23
6.2.7. Öz Savunma Güçleri HXP.....	23
6.2.8. Toplum Koruma Güçleri	24
6.2.9. Sanadid Güçleri	25
6.2.10. Sotoro	25
6.2.11. Süryani Askeri Meclisi.....	25
6.2.12 Habur Muhafızları (Haras Elhabur)	25
7. PYD ve Özerk Yönetim	26
7.1. Eğitim	26
7.2. Ekonomi	26
7.3. Askeri	27
7.4. Partinin İttifakları.....	27
Sonuç	30
Kaynakça.....	32
Grafikler	
Grafik-1: PYD’nin Yapılanması	6
Grafik-2: PYD ve Silahlı Yapı	20
Grafik-3: PKK’nın Suriye’de Askeri Yapılanması.....	24
Grafik-4: PYD’nin İttifak Kurduğu Siyasi Partiler.....	28

Giriş:

PKK’nın Suriye kolu olarak 2003 yılında kurulan Demokratik Birlik Partisi (PYD) 2011 yılında başlayan Suriye iç savaşına kadar, Esad rejiminin Adana Mutabakatı (1998) sonrası baskısı nedeniyle Suriye içinde ciddi bir varlık gösteremiyordu. Bu nedenle yandaşlarını büyük ölçüde kaybetmekteydi. Fakat 2011’de başlayan iç savaş sonrasında Suriye rejiminin PYD’ye dönük politikasının değişmesi ile parti, 2011 yılının mayıs ayında Suriye Kürtleri arasındaki faaliyetlerini hızlandırdı. Suriye rejimi, daha önce PKK’nın ülkedeki faaliyetlerine yirmi yıl boyunca göz yummuş olduğu gibi, PYD’nin faaliyetlerine de izin vermeye ve bu faaliyetleri desteklemeye başladı. PYD, rejim güçlerinin çekilmesini takiben 2012 yılında hızlı bir şekilde Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerin büyük bölümünde kontrolü ele geçirdi. PYD siyasi projesini devreye sokup 2013 yılı sonu ve 2014 yılı başlarında tek taraflı olarak “özerk yönetim” ilan etti. 2016 yılında ise sözde “Kuzey Suriye Federal Devleti” projesini ilan etti. PYD’nin askeri oluşumu YPG ise ABD’nin IŞİD’e karşı savaşında yerel müttefiki haline geldi. Örgüt bütün bu “başarıları” 8 yıl gibi kısa bir sürede gerçekleştirdi. Bu çalışmada PYD’nin yapısı, tarihsel gelişimi ele alınacak ve örgüt Suriye’de tek taraflı özerk yapı ilan edecek boyuta nasıl ulaştı, PKK ile YPG/PYD arasındaki ilişkinin niteliği nedir sorularına yanıt aranmaya çalışılacaktır.

PYD’yi PKK’dan ayrı ele almak mümkün değildir. PKK, PYD’nin ana oluşumudur; onun tarafından kurulmuştur, onun tarafından yönetilmektedir, amaçları birdir. Bu nedenle bölgedeki birçok olaya paralel yaklaşmaktadırlar. PKK ve PYD’nin aynı politikayı güderek oluşturduğu çok sayıda benzer siyasi ve askeri oluşum vardır. Araştırma sırasında bu isimlerin çokluğu okuyucunun kafasını karıştırabilir. Bu nedenle ön-

celikle PKK ve PYD tarafından kurulan bazı oluşumlar ele alınacaktır.

PKK: 1978 yılında kurulan PKK terör örgütünün 1984 yılından itibaren Türkiye’ye karşı başlattığı terör eylemleri devam etmektedir. PKK aşağıda sıralanacak bütün oluşum ve partilerin ana örgütüdür.

Kürdistan Topluluklar Birliği (KCK): PKK’nın 2000 yılından sonra kurmuş olduğu çatı oluşumdur. 2005 yılında Kürdistan Dernekleri Birliği (KKK) adı altında kurulan yapı 2007 yılında KCK adını almıştır.

Demokratik Toplum Hareketi (TEV-DEM): 2011 yılında PYD’nin Suriye’deki faaliyetlerine tekrar başlamasıyla birlikte kurulmuştur. Çatı örgütlenme olan yapı altında; PYD, Kürdistan Barış ve Demokrasi Partisi, Kürdistan Liberal Partisi, Milli Demokratik Özgür Parti, Kürdistan Komünist Partisi ve Yıldız Kongresi yer almaktadır.¹ Yürütme komitesinin başında Aldar Halil ve PYD eski eş başkanı Asya Abdullah bulunmaktadır. Gerçek karar sahibi ise Kürdistan Toplum Sistemi ve PKK’nın yürütme heyeti üyesi Sabri Ok’tur.

Demokratik Birlik Partisi (PYD): PKK’nın Suriye kolu olarak 20 Eylül 2003 tarihinde kurulmuştur.

Suriye Demokratik Meclisi (MSD): PYD ile yakınlığıyla bilinen Kürt, Arap ve Süryani partilerin çatı kuruluşu olarak 2015 yılında kurulmuştur. TEV-DEM’e doğrudan bağlı olup eş başkanlığı İlham Ahmed ve Deyr ez-Zor’lu din adamı Riyad Dirar tarafından yürütülmektedir.

Müstakbel Suriye Partisi: 2018 yılında Rakka şehrinde kurulmuştur. Liderlerinin çoğu PYD’nin eski üyeleridir. Kendini ayrı bir parti olarak tanıtsa da yöneticilerinin PYD’ye yakınlıkları bilinmektedir. Partinin başkanlığını Suriye Demokratik Güçleri (SDG) Münbiç Yürütme Meclisi eski Başkanı İbrahim El-Kaftan yapmaktadır.

Kürdistan Özgür Hayat Partisi (PJAK): 2004 yılında PKK’nın İran kolu olarak kurulmuştur.

Kürdistan Demokratik Çözüm Partisi (PÇDK): 2002 yılında PKK’nın Irak kolu olarak kurulmuştur.

1. PYD’nin Kuruluş Süreci

PYD, 20 Eylül 2003 tarihinde PKK’nın ana merkezi Kandil’de kuruldu. PKK bu partiyi kurarak ABD ve AB’nin terör örgütü tanımlamasından çıkmak ve böylece terör örgütleri listesinde olmanın getirdiği kısıtlamalardan kurtulup Irak, İran, Suriye ve Avrupa’da alt örgütler kurmayı istedi. Böylece PKK, söz konusu ülkelerde gittikçe artan örgütsel faaliyetlerini sınırlamak isteyen Türkiye’nin baskılarından kurtulmuş olacaktı.

Öcalan’ın Şubat 1999’da yakalanmasıyla birlikte PKK’nın yapılanmasında bazı değişimler yaşandı. Bu çerçevede, PKK’nın adı 2000 yılında Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi (KADEK) olarak değiştirildi. Ardından 2003 yılında Kürdistan Halk Kongresi (KONGRA-GEL) adını aldı. 2005 yılında ise, kendisine bağlı örgütlerin yasama organı olarak Kürt Halk Kongresi adını da koruyarak Kürdistan Dernekleri Birliği (KKK) adını aldı. Örgüt 2005 yılında adını yeniden PKK olarak değiştirdi ve Suriye’de Demokratik Birlik Partisi (2003), Irak’ta Kürdistan Demokratik Çözüm Partisi (2002), İran’da Kürdistan Özgür Hayat Partisi (2004) gibi kendi kurduğu partilerle birlikte KKK çatısı altına girdi. Sonrasında KKK adı KCK (Kürdistan Topluluklar Birliği) olarak değişti ve günümüzde de bu isim ile faaliyetlerine devam etmektedir.

PYD, kurulduğu günden bu yana yedi kongre düzenledi. Bunların dördü Kandil diğer üçü ise Suriye’nin Haseki iline bağlı Rumeylan ve Kamışlı kentlerinde düzenlendi. Partinin ilk başkanı olarak tayin edilen Kemal Şahin daha sonra görevinden ayrılarak Kürdistan Uyum Partisi’ni

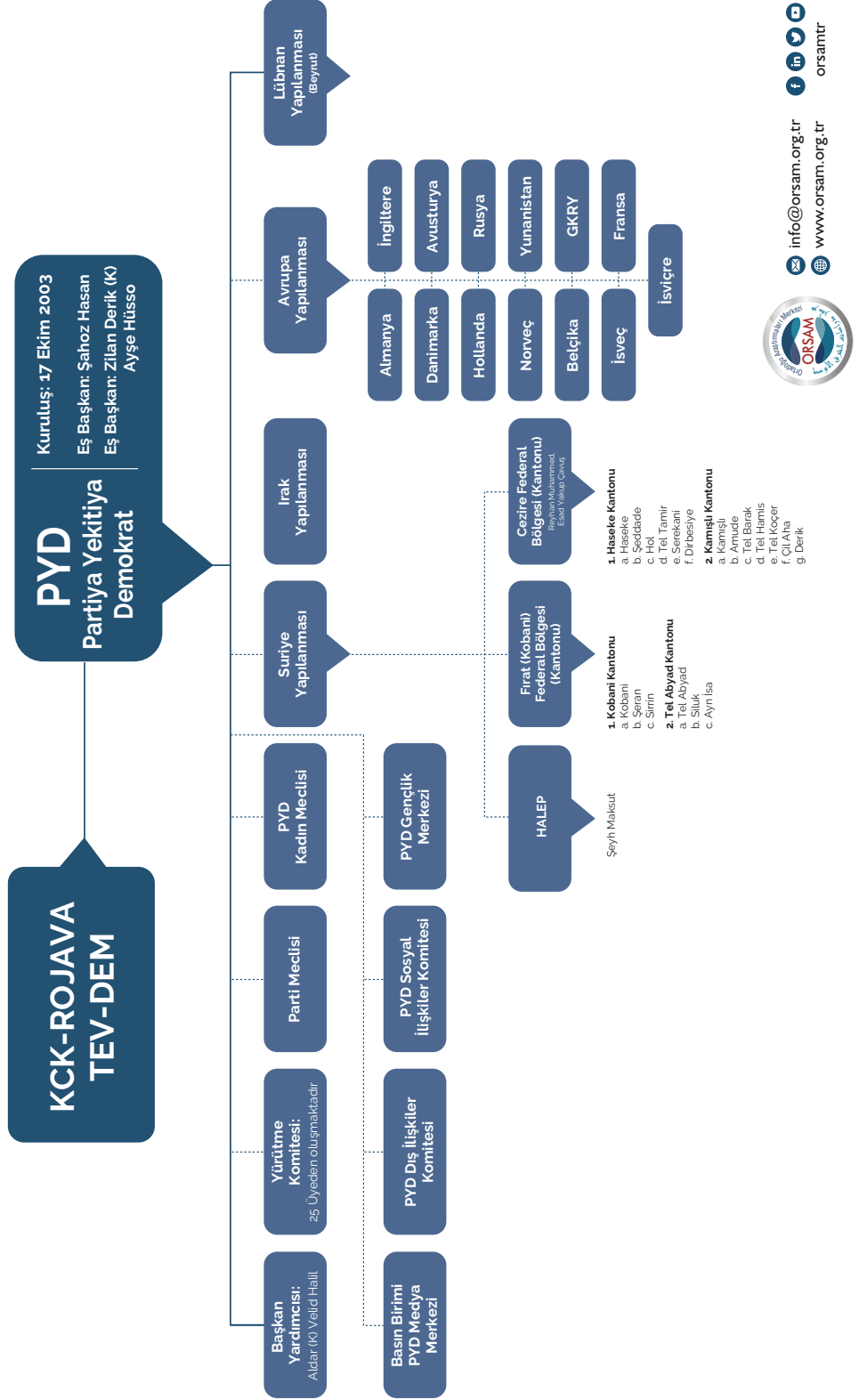
kurdu. PKK’nın ana çizgisinden farklı görüşleri savunmaya başlayan Şahin, 14 Mart 2005 tarihinde PKK tarafından suikast sonucu öldürüldü. Şahin’in ardından PYD’nin liderliğini Barzan Muhammed (diğer adı ile Fuad Ömer) 2010 yılına kadar sürdürdü ve onu Salih Müslim takip etti. Partinin 2012 yılındaki beşinci olağanüstü kurultayında eş başkanlık sistemi getirildi ve Salih Müslim ile birlikte Asya Abdullah eş başkanlığa getirildi. 2015 yılında düzenlenen kurultayda tekrar aynı isimler eş başkanlığa seçildi. 2018 yılındaki 7. kurultayda ise Şahoz Hasan ve Ayşe Hasso eş başkanlar olarak seçildiler. Şahoz Hasan, PKK’nın eski lider kadrolarından bir isim olarak öne çıkmaktadır.

2. PYD’nin İdeolojisi

PYD Marksist/Leninist bir örgüttür. Ana örgüt PKK’nın ilk yıllarındaki amblemi orak ve çekiçtir.² Ayrıca İşçi Partisi olarak adlandırılmasının nedeni o dönemdeki bütün Sosyalist/Komünist partilerin arasında yaygın bir ad olmasından kaynaklanmaktadır. PYD Kürtlere yönelik olarak “Kürdistan’ı özgürleştirme ve birleştirme” sloganını benimsemiştir. PKK ve bağlı örgütleri yürüten KCK’nın yürütme heyeti başkanı Cemil Bayık, PKK’nın tarihi ile ilgili bir makalesinde “PKK varoluşunun³ nedeni sosyalist birleşik bir Kürt devleti kurmaktır” ifadesini kullanmaktadır. Adı geçen makalede Bayık’ın da belirttiği gibi, parti “stratejik hedefler dışında” ilkelerinden vazgeçmiş değildir. Bayık aynı çalışmada “bugün parti devletten vazgeçmiş olabilir ama Kürt halkının birliğinden ve özgürlüğünden vazgeçmedi. [...] Onlar bizim strateji değişikliğine gitmemizi Kürt halkının özgürlüğünden ve onurundan vazgeçmek olarak düşündüler. Oysa biz ne Kürt halkının özgürlüğünden ne Kürt toplumunun birliğinden ne de değerlerimizden vazgeçtik. Parti kurulduğu gün belirlediği sloganından vazgeçmedi. Fakat dış ilişkilerin gerektirdiği durumlardan dolayı bu karar alınmıştır.”

Grafik-1: PYD’nin Yapılanması

PARTİYA YEKİTİYA DEMOKRAT (PYD)’NİN TEŞKİLATI



PYD düşünce ve ideolojik olarak PKK’ya bağlı olduğu için PKK’da yapılan herhangi bir değişiklik hemen diğer kanatlarda uygulanmaktadır. Örneğin “Demokratik Millet” kavramını ve PKK’nın dine bakış açısını tüm kanatlar benimsemiştir. Partinin ideolojisini daha detaylı anlamak için partinin kuruluşundan bu yana uygulanan siyasi programlara ve değişikliklere göz atmakta fayda vardır.

PYD kuruluşundan bu yana 7 adet kurultay gerçekleştirmiştir. Bunların üçü sırasıyla 2012, 2015, 2018 yıllarında Suriye’de ve diğerleri Kandil’de gerçekleştirildi. Kurultaylarda iç tüzük ve siyasi programda çok az değişiklikler yapılırsa da PKK 16 Haziran 2012 tarihindeki Kamışlı olağanüstü kurultayında, siyasi programında değişiklik yapmayı kararlaştırıp örgütün adını değiştirmiştir.

Örgüt 20 Eylül 2003 tarihindeki kurultaydan sonra iki adet kitapçık çıkardı. Bunlardan birinin başlığı “PYD Programı” diğerinin başlığı da “PYD Kuruluş Kongresi Kararları”dır. Birinci kitapçık tarihi felsefi bir kitaptır ve programı sergilemekten çok Suriye ve Ortadoğu tarihini tarih öncesinden modern çağıma kadar ele almaktadır.⁴ Birinci kitabın ilk sayfasından itibaren “PKK’nın Kürt Halkı’nın hakları için yaptıklarından” bahsedilir.⁵ Burada PYD’nin açık bir şekilde PKK’nın kanadı olduğu ilan edilir. Bunu kitabın şu bölümünde görebiliriz: “Parti (PYD) yapımız büyük siyasi, manevi, tarihi ve liderlik değerlerine dayanmaktadır. Partimiz yeni kurulmuş olmasına rağmen eskidir. Otuz yılın üzerinde bir direniş geçmişimiz vardır ve büyük başarılarla imza atmıştır...”⁶ Partinin bu tarihinden ve tecrübesinden kasıt PKK’nın geçmişidir. PYD Suriye Rejimi ile ilişkilerinde kendini “muhalif Suriyeli bir parti olarak tanıtır ve Kürt halkının özgürlüğü için çalıştığını” belirtir. Fakat birinci kitapta Mart 1970’de Hafız Esad tarafından gerçekleştirilen askeri darbeyi “Devrim” olarak nitelen-

direrek övgü ile bahseder. Bu kısımda şu cümleler kullanılır: “Devlet ekonomik ve fonksiyonel görevleri en iyi şekilde gerçekleştirmek için, özellikle Mart Devriminden sonra ve yetmişli yıllardan bu yana Suriye toplumunu geliştirmiş adımlar atmıştır. Örneğin eğitim ücretsiz hale getirilmiş, çocukların eğitim almasına imkan sağlanmış, çalışma alanında yapılan sosyal ve sağlık sigortası kanunu ve aile tazminat kanunu gibi çalışmalar sonucunda çalışanların koşulları çok iyi seviyeye getirilmiştir. Ayrıca hizmet sektörü geliştirilmiş, su ve elektrik temini, okul, hastane ve sağlık ocakları gibi birçok temel hizmet her yere ulaştırılmıştır.”⁷ Baas Partisi ile ilgili bu kadar pozitif ifadeler iki taraf arasında iyi bir ilişkinin olduğunu göstermektedir.⁸ Her ne kadar övgünün arasında eleştiriler olsa da bu eleştiri Baas Partisi’nin 1963 yılında gerçekleştirdiği darbeye ve Hafız Esad’a sarf edilen övgünün yanında çok zayıf kalmıştır.

PYD bu program kitabında yapılan askeri darbeyi devrim olarak nitelendirmekle yetinmeyip daha ileri giderek Hafız Esad’dan övgü dolu sözlerle bahsedip yönetimde bulunduğu 30 yıl boyunca reform yapmamasını haklı çıkartacak argümanlar öne sürmektedir. Nitekim kitabın 55. sayfasında şu cümleler geçmektedir: “Hafız Esad durumun ne kadar tehlikeli, zor ve kritik olduğunu anlamıştı fakat yıllar ve iç problemler ona yardımcı olmamıştı...”⁹ PYD, Esad’ın iktidarda az bir süre kaldığını ve seksenleri işaret ederek iç problemler nedeniyle reform gerçekleştiremediğini iddia edip, ona bu olaylarda destek olduğunu açıkça belirtmektedir.

PYD, bu kitabında “PKK ve Demokratik Özgürleşme” başlığı altında PKK’ya özel bölüm ayırmış ve PKK’nın Kürtler için yaptığı “fedakârlıkları” ele almış ve Suriye ile Lübnan’da bulunmasını haklı göstermiştir¹⁰. Ayrıca “Esad’ın Abdullah Öcalan ile ilişkisinin beğenildiği ve Esad’ın bu konuda akıllıca kararlar aldığı ve

ortak düşmanları olan Türkiye’ye karşı koymak için çaba sarf edildiği” belirtilmiştir. Aynı kitapta “PKK’nın bu saldırılara karşı çaba sarf etmesi komşu ülkelerin tavırlarını gözden geçirmelerine neden olmuştur. Hafız Esad bu hareketlerle iyi ilişkiler geliştirip ortak ve tarihi düşman olan Türkiye’ye karşı direnmede ve emperyalizme karşı duran cepheyi güçlendirmede çok önemli ve örnek alınacak bir rolü olmuştur.”¹¹ ifadeleri yer almaktadır.

Kitabın 3. ve son bölümünde parti Suriye’deki çözüm düşüncesini ve Kürt meselesini ortaya koymaktadır. Parti bunu birkaç hususta özetlemektedir: “Yeni Anayasa, parlamento sistemini geliştirme, yargı reformunu gerçekleştirme, idari sınırları nüfus dağılımına göre değiştirme, olağanüstü hali kaldırma, siyasi parti kanunu çıkartma, eğitim sistemini ana dilde eğitimi destekleyecek şekilde düzenleme, aralarında Adana Anlaşması’nın da bulunduğu bütün haksız bölgesel ve uluslararası anlaşmaları sonlandırma,¹² Suriye’de Kürt kimliğinin tanınması.”¹³ Parti destek almak için yapılması gerekenleri; “Arap halkıyla ilişkileri geliştirmek ve hatta Demokratik Ortadoğu Arap Birliği’nin bölge halklarına riayet edilerek yapılmasının desteklenmesi”¹⁴ şeklinde açıklamıştır.

Parti, Suriye’de bulunan Kürt bölgelerini o dönemde “Başor Roajava yê Kurdistan” yani “Kürdistan’ın güneybatısı” şeklinde tanımlarken günümüzde “Kürdistan’ın batısı” anlamına gelen “Rojava” kavramını kullanmaktadır.¹⁵

Partinin ilk programında PKK kelimesi 15 kez tekrarlanmıştır. Partinin programında tarihsel ve felsefi kavramların yoğunluğu göze çarpmaktadır. Parti, büyük ihtimalle bu nedenle ikinci bir kitap çıkartıp başlığını “PYD Kuruluş Kongresi Kararları” olarak belirlemiştir. Bu kitap parti programını birinci kitaptan daha iyi anlatmaktadır. Bu kitapta Abdullah Öcalan’ın PYD’nin manevi

lideri ve Kürdistan’ın güneybatısının fiili lideri olduğu açıkça yazılmaktadır.¹⁶

PYD’nin Kuruluş Kongresindeki kararlardan biri de “Demokratik Toplum Koordinasyon Heyeti” kurmaktır. Bu heyet içinde, aynı sayıda örgütü barındıran bir yüksek koordinasyon heyeti olacaktır. Başlangıçta bu heyet demokratik hayat anlayışını savunan örgütlerden oluşacaktır.¹⁷ Bu proje PYD’nin 2011’den sonra kurduğu ve kendisine yakın partilerle birlikte üyesi olduğu KCK’nın aynısıdır. Heyete her örgütün uyması gerektiği belirtilmiştir. Daha önce 2006 yılında kurulan KCK, Rojava adını almıştı. Bu heyet, partinin kararları doğrultusunda “Halk Kongresi’nin direktifleri ve anlayışı yönünde çalışmaktadır”¹⁸. Halk Kongresi 2003 yılında PKK’ya alternatif olarak kurulmuştur. Kuruluş nedeni ise PKK’nın ABD ve AB’nin terör listesinde olmasıydı. 2005 yılında ise PKK, eski adına dönmüş ve Halk Kongresi, PKK’yı meşrulaştırmak için kâğıt üstünde devam etmiştir.

Parti, Suriye’deki demokratik dönüşümün Kürt meselesini çözmeden gerçekleşmeyeceğini ve ikisinin bir bütün olduğunu savunmaktadır.¹⁹. Ama bu görüşünü ve düşüncesini tamamen bırakıp Suriye krizinde “üçüncü yol” olarak ifade ettiği bir politika benimsemiştir. PYD, kendisini Suriye’de ayaklanma sürecinde yaşananlardan ayrı tutmayı seçmiştir. Böylece PYD, Kürt meselesini Suriye’nin demokratik dönüşümünden ayırmıştır.

Suriye devrimi öncesi parti programında çok az değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler çoğu zaman sadece kavram düzeyinde olmuştur. 2007 yılında yapılan kurultayda ilan edilen parti programı, partinin eski programı gibi bir parti programı olmaktan çok tarihi ve felsefidir. Bu programda “Kürdistan’ın güneybatısı” cümlesi “Kürdistan’ın batısı” cümlesi ile değiştirilmiştir. Bu cümle veya kavram bugün de kullanılmaktadır.²⁰ Prog-

ramın ilk sayfalarında ABD ile ilgili şu cümle yer alır: “ABD liderliğindeki kargaşa imparatorluğu.” Bu ifadeye bakılacak olursa PYD, ABD’nin dünyadaki sorunların baş sorumlusu olduğuna inanmaktadır.²¹ Fakat çıkarlar ideolojiden daha güçlü olmalıdır ki; iki taraf 2011 yılı sonrasında Suriye’de müttefik olmuştur.

PYD üçüncü kurultayında ilan etmiş olduğu programında, Türkiye’deki Kürt meselesinin çözümünün diğer bölgelerdeki Kürt meselesinin çözümü için en etkili adım olduğunu belirtmektedir: “Türkiye’deki Kürt meselesinin çözümü Kürdistan’ın diğer bölgelerindeki sorunların çözülmesine katkıda bulunacaktır. Kürdistan’ın güneyinde (Kuzey Irak) yaşanan fırsat Kürdistan’ın kuzeyindeki sorunun çözülmesinin stratejik önemini kaybettirmez. ... Türkiye’deki Kürt meselesinin çözümü bölgedeki demokratik cepheye karşı olanları zayıflatacaktır.”²² Buradan da anlaşılacağı üzere PYD, PKK ile paralel olarak sınır aşan hedefleri olan, PKK’nın bölgesel hedeflerinin sadece Suriye ayağını oluşturan bir örgüttür.

Parti, programında Kürtleri üç bölüm ve gruba ayırır: Birincisi; ABD, AB ve İsrail’e tabi olanlar. Burada söz konusu olan Kuzey Irak’tır. İkincisi; ulus devletleri olan Arap devletleri, Türkiye ve İran’da devlet güçlerine bağlı olan, para ve otorite peşinde olan Kürtler. Üçüncü kısım ise partinin kendini içine aldığı ve PKK’ya tabi olan Kürtler’dir. Bunların hedefleri Kürdistan demokrasisi ve bağımsızlığıdır.²³ Parti, milliyetçi söylemlerden uzaklaşmaya başladığını belirtse de 2007 yılında çıkan programında “Kürdistan Birliği” kavramını halen kullandığı açıkça görülmektedir. Birlik ile kast edilen de Kürt nüfusun yoğun yaşadığı ülkelerdeki yerlerin tek bir siyasi varlık altında birleşmesidir. Yine buradan da görüldüğü üzere PYD PKK ile paralel hedefler gütmektedir.

Bu programda askeri faaliyete bağlı olan parti ideolojisinin değişikliğe uğradığı görül-

mektedir. “Şiddet ve ayrımcılığın sorunlarımızın bir çözümü olmayacağını anlamamız için zaman gelmiştir. Bundan daha önemlisi çeşitli etnik gruplarla yaşamayı öğrenip uygulamanın çok daha dinamik ve canlı bir hayatı bize sunacağını anlamamız gerekiyor.”²⁴ Burada PKK’nın Türkiye’ye karşı terör eylemleri gerçekleştirmesi ile yaptığı hatalara işaret edilmektedir. Bu tavır değişikliği o dönemde sürdürülen çözüm süreci ile bağlantılıdır. Ancak bu süreç de 2015 yılında sonlanmış ve Türkiye’nin PKK terör örgütü ile askeri alandaki mücadelesi yine hız kazanmıştır.

PYD, Suriye’deki Kürtlerin durumundan bahsederken PKK’nın Suriye’deki Kürtlere haklarının sağlanması için verdiği mücadeleyi ve Suriye’deki Kürt meselesine verdiği pozitif role özel bir bölümde değinmektedir.²⁵ Parti, Arap ve Kürt ilişkilerinden bahsederken, Abdullah Öcalan ile Hafız Esad liderliğindeki Suriye rejimiyle iyi ilişkilerini pozitif bir durum olarak görür ve bu durumu Öcalan’ın taktiği olarak açıklar.²⁶ Bu durum parti kadrolarının tutuklamalara maruz kalmasına rağmen PYD’nin Suriye Rejimi ile ilgili görüşünün 2007’ye kadar değişmediği anlamına gelmektedir. PYD ile Suriye Rejimi arasındaki ilişkinin PKK ile Suriye rejimi arasındaki ilişkiye bağlı olduğu anlaşılmaktadır.

Parti programında Suriye’de Kürt nüfusun yoğun yaşadığı yerlerin coğrafi olarak birleştirilmeye elverişli olmadığı belirtilmektedir. Bu çerçevede Suriye’de Kürt nüfusun Suriye’nin geneline yayıldığı ve bu nedenle "demokratik konfederasyon" yönetiminin daha uygun bir seçenek olacağı ifade edilmektedir.²⁷

Partinin 3. kurultayda ilan edilen programının 3. kısmında PYD’nin Suriye genelindeki amaçlarına şu şekilde yer verilmektedir: “Suriye Arap Cumhuriyeti’nin sistemini ve mutlak merkeziyetçi otoritesini düzenleme, yeni anayasa yapmak, demokratik temelli yeni parti yasası ilan etmek ve olağanüstü hali kaldırmak.”²⁸ Bunların yanında

programda insan haklarıyla ilgili sosyal ve ekonomik amaçlar vardır.

PYD, Suriye’deki Kürt sorununu çözmek için şu şartların yerine getirilmesi gerektiğini savunmaktadır: “Suriye’deki Kürt kimliğini tanımak, siyasi parti yasağını kaldırmak, Kürt bölgelerindeki yerel yönetimlere yetki vermek, Kürt dil ve kültürünü tanımak, Arap Kuşağı projesini iptal etmek, istisnai sayım yasasını iptal etmek, eğitimin Kürt dilinde olması, Kürtlerin çoğunlukta olduğu bölgeleri ve şehirleri Kürt bölgeleri olarak tanımak. (Kamışlı, Afrin ve Kobani)²⁹... Ayrıca parti “Demokratik Suriye ve Kürdistan’ın batısında Özerk Demokratik Yönetim” projelerini empoze etmeye çalışmaktadır.³⁰ “Özerk yönetim” istekleri Demokratik Halk kavramının ortaya çıkmasıyla beraber ilan edilmiştir. Bu kavram PKK tarafından ortaya atılmıştır.

PYD, PKK tarafından 2003 yılında kurulmuş olan Kongra-Gel Kürt halkı kongresi oluşumunu yasama otoritesi olarak görmektedir. Ayrıca parti, 2006 yılında kurulmuş olan “Kürdistan batısı Kürt toplumu” (KCK-Rojava) oluşumuna üye olduğunu ilan etmektedir.³¹ Bu oluşum sonradan Demokratik Toplum Hareketi adını almıştır.

Partinin 3. Kurultayında PKK kelimesi 9 kez tekrarlanmıştır. PYD’nin Kamışlı ilinde 16 Haziran 2012 tarihinde gerçekleştirdiği 5. Olağanüstü kurultayında ilan ettiği siyasi programda Suriye’deki genel siyasi amaçlarında ve Kürt meselesiyle ilgili görüşlerinde herhangi bir değişiklik yapmadığı görülmektedir. PYD, inatla “Suriye’de Demokratik Suriye ve Kürdistan’ın Batısında Özerk Demokratik Yönetim modelini gerçekleştireceğiz” demeye devam etmektedir³² Ayrıca Suriye’deki Kürt meselesinin en etkin ve başarılı çözümünün “özerk yönetim” olduğunu savunmaktadır.³³ Öne çıkardığı diğer hedefler ise; “Kürt halkının milli kimliğini tanımak, Kürt bölgelerindeki yerel yönetimlere “özerk yönetim”

muamelesi yapmak, Arap kuşağı projesini iptal etmek, Kamışlı, Afrin ve Kobani gibi yerleşimlerde Kürt nüfus çoğunluk oluşturduğu için "Kürt bölgeleri" olarak tanımlamaktır.”³⁴ PYD Suriye’deki genel amaçlarını ise şöyle belirtmiştir: “Suriye Arap Cumhuriyeti’nin Suriye demokratik rejimine çevrilmesi, olağanüstü halin kaldırılması, demokratik standartlara uygun olacak şekilde yeni anayasa hazırlamak için özel meclis kurulması, il ve ilçelerde idari yönetimin düzeltilmesi ve bu düzenlemenin demokratik özerk sisteme uyum sağlaması, demokratik temelli partiler yasasının çıkartılması.”³⁵

Partinin 5. Kurultayında ilan ettiği programında en önemli değişiklik PKK ifadesini programından tamamen kaldırmak olmuştur.³⁶ Bunun nedeni ise parti yönetiminin PKK ile bağlantısını belli edecek her şeyden kaçınıyor olmasıdır. Özellikle bu kurultayın PYD’nin Suriye’de çok büyük başarıları elde etmesiyle aynı döneme denk geldiğini vurgulamak gerekmektedir. Ancak PYD bu sırada Kongra Gel’i çatı kuruluşu ve Kürt halkının yasama organı olarak görmeye devam etmiştir.³⁷

PYD, Haseki ilinin Rumeylan kentinde 20-21 Eylül 2015 tarihinde gerçekleştirdiği 6. kurultayda ilan ettiği programda siyasi isteklerini değiştirmemiş ve ulus devlet yerine Suriye’de demokratik “özerk yönetim” devlet rejimini istediğini tekrarlamıştır.³⁸ Bunun yanında Suriye Arap Cumhuriyeti ismini Suriye Demokratik Cumhuriyeti olarak değiştirilmesi isteğini yinelemiştir.³⁹ Parti Suriye’deki genel amaçlarını ise şöyle belirtmiştir: “Merkezi rejimin bütün otoritesiyle birlikte Demokratik Suriye Cumhuriyeti sistemine dönüşmesi ve yeni anayasa hazırlamak için özel meclis kurulması istemiştir.”⁴⁰

PYD’nin 6. Programındaki en önemli değişiklik, Kongra-Gel halk kongresini Kürt halkının resmi yasama organı olmaktan çıkartması olmuştur. Fakat parti görevlerinden birinin liderleri Abdullah Öcalan’ı kurtarmak olduğunu belirle-

miştir⁴¹... Parti bu programında koalisyon ve müttefikler alanında Suriye’de demokratik örgüt ve hareketleri bir araya toplayacak olan Suriye Demokratik Meclisinin kurulmasını istemiştir.⁴² PYD bu programda Öcalan ile Suriye Rejimi arasındaki ilişkiyi açıklamak ve savunmaktan vazgeçmiştir. Ayrıca PKK adını da hiç kullanmamıştır. PYD, böylelikle rejime muhalif olduğunu kanıtlamayı, Suriye muhalefeti temsil etmek amacıyla görev alan grupların karşı çıkmasını sonlandırmayı ve muhalif grupların aralarında yer almayı amaçlamıştır.

PYD, 6. ile 7. kurultay arasında kendine yakın partiler ile birlikte Suriye’nin kuzeyinde federasyon projesini ve böylece, Eylül 2015’de ilan ettiği programda bulunmayan federal devlet projesini açıklamıştır. Buradan çıkan sonuç şudur: 6. kurultayın gündeminde olmayan bu proje dış aktörler veya PKK tarafından PYD’ye dikte edilmiş ve PYD bunu kabul etmiştir.

27-28 Eylül 2017 tarihinde Rumeylan’da gerçekleştirilen 7. PYD kurultayının sloganı “Özgür Rojava’dan Demokratik Federal Suriye’ye Doğru”⁴³ olmuş ve böylece parti programındaki en büyük değişiklik gerçekleşmiştir. PYD, bir önceki programında özerklik talebini “konfederasyon devleti” olarak değiştirmiştir. Yani PYD 2016’da kendisine yakın diğer partilerle ilan ettiği federal kuzey Suriye projesini devam ettirmiştir. Bu kurultayda “Kürdistan Toplumu Sistemi” tarafından PYD’ye gönderilen tebrik mesajı okunmuştur.⁴⁴

PYD’nin son üç kurultayında ortaya çıkan sonuçlar şu şekildedir:

- PYD son 3 kurultayında PKK ile hiçbir şekilde bağlantılı olmadığını göstermeye çalışmıştır. 2012’de gerçekleşen kurultayında PKK ismini programından tamamen kaldırmış, 2015 yılındaki 6. Kurultayında ise Kongra-Gel örgütünün yasama organı olarak görmekten vazgeçmiştir.

- PYD son üç programında Abdullah Öcalan ile Suriye rejimi arasındaki iyi ilişkilerden bahsetmemiş, bu ilişkiyi Arap-Kürt ilişkileri arasında göstermiştir. Bu davranış PYD’nin rejim ile işbirliği yaptığı suçlamalarından sonra ortaya çıkmıştır.
- PYD, 2012 öncesi programlarında pek değişiklik yapmamışken 2012 sonrası programlarda değişiklikler olmuştur. PKK isminin kaldırılması, Esad rejimiyle iyi ilişkilerin inkâr edilmesi, “özerk yönetim” isteğinin konfedere sistem isteğine çevrilmesi bunlara örnektir. Bu değişiklikler Suriye’de değişmekte olan durumlara göre ortaya çıkmış ve ana örgüt olan PKK’ya çıkar sağlamak adına yapılmıştır.
- PYD çok hızlı bir şekilde program değiştirmekte ve bu değişik politikaları sahada uygulamaktadır. Örneğin federal devlet kavramının kullanılmadığı bir kurultayın ardından 6 ay geçmeden federal devlet istekleri ortaya konmuştur. Bu hızlı değişimlerin PYD’nin sürekli olarak emirleri ve talimatları ana örgüt olan PKK tarafından almasından kaynaklandığını söyleyebiliriz. Böylece karar merkezinin Kandil’de olduğunu ve PYD’nin hızlı bir şekilde talimatlara uyan bir şubeden farklı olmadığını anlaşılmaktadır.

PYD’nin kontrol ettiği bölgelerdeki politikaları ve faaliyetleri iki bölümden oluşmaktadır: İlk bölüm, Suriye’de Suriye Demokratik Güçleri (SDG) ve YPG kontrolündeki siyasi ve askeri olayları takip etmekte ve Suriye’nin diğer bölgelerini neredeyse tamamen göz ardı etmektedir. PYD, Suriye’de; özellikle Şam ve Halep’te demografik yapının değiştirilmesinden ve rejim katliamlarından hiç bahsetmez ve en küçük bir eleştiri veya kınama ifadesi sarf etmez. PYD ve bağlı örgütler İdlib’in, Han Şeyhun ilçesine rejim tarafından yapılan kimyasal saldırıyla ilgili her-

hangi bir suçlu göstermeyip suçlu ile mağduru bir kefedede tutmuştur.⁴⁵

İkinci bölüm, Türkiye’de yaşanan askeri ve siyasi olaylara odaklanmaktadır. Bu bölüm PYD için Suriye’den daha önemlidir. Bunu PYD’nin yaptığı açıklamalarda veya Türkiye’deki cezaevlerinde bulunan PKK’lıların serbest bırakılmasını isteyen gösteriler düzenlemesinde açıkça görebiliriz.⁴⁶ PYD diğer taraftan Suriye rejimi tarafından cezaevlerine konan Kürtlerle ilgili hiç sesini çıkartmamaktadır. Hatta 3 Eylül 2011 tarihinde Esad rejimi tarafından tutuklanan Hüseyin İyso gibi tutukluların akıbeti de sorgulanmamaktadır.⁴⁸

PYD’nin Suriye’deki başarıları ve kontrol ettiği topraklar açısından Türkiye’nin büyük önemi vardır. Fakat PYD’nin Türkiye’yi karşısına alıp böyle demeç ve beyanlarda bulunması siyasi acemilik olarak adlandırılabilir. Esasen PYD’nin reel politik gereği Türkiye’ye olumlu yaklaşması gerekirken bunun tersini yapmaktadır. Bunun nedeni PYD’nin sadece PKK’ya bağlı olması ve PKK’nın da kendisine bağlı bütün oluşumları Türkiye ile olan mücadelesine katmak istemesinden kaynaklanmaktadır. Buradan yola çıkarak PKK’nın Kürtlerin Suriye veya İran’daki çıkarlarını önemsemediği açıktır. Uluslararası kriz grubu birkaç ay önce “Suriye’nin kuzeyinde kötülük vadeden PKK seçeneği” başlıklı bir araştırma yayınlamıştır⁴⁹. Bu araştırma PKK’nın, PYD ve YPG’yi Türkiye’deki mücadelesi adına kullandığını göstermektedir. PYD başlangıçtaki çoğu ideolojisinden vazgeçmiş ve buralarda savunulan değerler sadece slogandan ibaret kalmıştır.

3. PYD İdeolojisinde Dinin Yeri

PKK ve PYD, İslam’ı referans alan hareketlere karşı çok olumsuz bir tutum sergilemiştir. Bu durum çerçevesinde Türkiye Hizbullahı⁵⁰ ile PKK arasında 1991 ile 1995 yılları arasında çatışmalar çıkmış; özellikle Batman, Nusaybin,

Diyarbakır ve İstanbul’da çok sayıda kişi hayatını kaybetmiştir.

PKK; 2002 seçimleri sonrası Türkiye’de Adalet ve Kalkınma Partisi’nin (AK Parti) yönetime gelmesini, “dini duygular nedeniyle geldiği” şeklinde yorumlamış; bu sebeple artık dindarlara karşı tutumunu değiştirmiştir. Örgüt, dindarlarla yakınlaşmış, kendi adına dini kurumlar kurmuş, Diyarbakır’da 10 Mayıs 2014 tarihinde Demokratik İslam Konferansı düzenlemiş ve Abdullah Öcalan bu konferansa bir mesaj göndermiştir.

PYD için de durum aynı şekildedir. Başlangıçta dindarlara karşı mesafeli bir tutum sergilemiş olan örgüt, PKK’nın politikasını değiştirmesi üzerine aynı şekilde politikasını değiştirmiştir. PYD, değişim sonrası dindarlarla ilişkilerini düzelterek, onları parti düşüncelerini yaymak için kullanmaya başlamıştır. Parti bu politikayı kontrolündeki alanlarda kullanmış ve 2013 yılında “özerk yönetim” ilan etmesiyle birlikte kendi Diyanet İşleri Bakanlığı’nı kurmuştur. 2016 yılında ise, bu teşkilatın adını “Din İşleri Ofisi” olarak değiştirmiş ve başkanlığına da Hoca Muhammed El-Kadiri’yi tayin etmiştir. 2014 yılında ise, Kürt Âlimler Birliği’ni kurmuş; 16 Mayıs 2015’te kuruluş kongresini Kamışlı’da düzenlemiştir. İkinci kurultayını da, 29 Ekim 2016’da düzenlemiştir.⁵¹ Birliğin başkanlığını Molla Mohammad Raşid El-Garzani yapmaktadır. Birlik, 200’den fazla Kürt imam ve din adamından oluşmaktadır. Siyasetle dini birbirinden ayırmak gerektiğini savunan birlik, Vakıflar Müdürlüğü görevini, Hoca Muhammed El-Kadiri’nin başkanlığını yaptığı Din İşleri Ofisi’yle birlikte üstlenmektedir. Birlik, aktif bir basın ve medya faaliyetine sahip değildir, gerektiğinde beyanlarını ve duyurularını “özerk yönetim” medya araçları ile yapmaktadır. Ayrıca “özerk yönetim”e ait olan Ronahi kanalında din ve toplum adında bir programı vardır. Bu birlik, Cezire bölgesindeki Şura Meclisi’ne bağlıdır. Yine bu birlik, diğer

PYD kurum ve kuruluşları gibi PKK kadroları tarafından kontrol edilmektedir. Bunun yanında PYD kadınlara özel bir dini kurum olan “Müslüman Kadınlar Kurumu”nu kurmuştur. Ayrıca Suriye’de kontrol ettiği bölgelerde 2. Demokratik İslam Konferansı⁵² düzenlemeye niyetlidir.

PYD, dini, kendi politika ve düşüncelerini yaymak, çıkarlarına hizmet etmek için kullanmaktadır. Bu nedenle her bölgede kendine bağlı bir dini kurum tesis etmiştir. Bunun yanında bu kurumlar, partinin çoğu faaliyetlerine katılmakta ve savaşta hayatını kaybedenlerin cenazelerinde boy göstermektedirler. Ayrıca PYD’nin Suriye ve Türkiye’deki çıkarlarına uygun şekilde açıklamalar yapmaktadırlar.⁵³

4. PYD’nin Halkı Seferber Etmesi

Siyasi partiler, askeri oluşumlar ve sivil toplum kuruluşları için halk tabanına sahip olmak büyük bir öneme sahiptir. Çünkü halk, insan gücünü ve ekonomik gücü veren taraftır. Halk kitlesinin sayısı arttıkça partinin topluma ve kamuoyuna daha fazla etki etmesine olanak sağlanmaktadır. Dolayısıyla siyasi partiler, askeri oluşumlar ve diğer örgütler çeşitli taktikleri kullanarak en geniş halk kitlesine sahip olmak isterler.

PYD, parti içi ve askeri faaliyetlerinde gönüllü çalışanlara güveniyor olması nedeniyle düşünceleri için canını ve malını verebilecek geniş bir halk kitlesine sahip olması gereken bir örgüttür. Bu nedenle PYD, çoğu gayri meşru sayılabilecek taktikler kullanarak bu kitleyi elde etmek istemiştir. Fakat parti, destekçilerini etkilemek ve diğerlerinin de partiye olan ilgisini artırmak için çoğunlukla gerçekleri çarpıtan yalan ve duygusal yöntemler yanında ve maddi imkanları da kullanmıştır. Bunlardan bazıları şu şekildedir.

4.1. Medya

PKK uzun tarihe sahip bir örgüt olmamasına

rağmen,⁵⁴ medyayı halk kitlesiyle iletişimde ana araç olarak kullanmış; Kuzey Irak’ta bulunan Mesut Barzani liderliğindeki Kürdistan Demokrat Partisi (KDP) ve Celal Talabani liderliğindeki Kürdistan Yurtseverleri Birliği (KYB) gibi daha köklü geçmişe sahip hareketlerden daha önce, 1995 yılında “MED” adında bir televizyon⁵⁵ kanalı açmıştır. Bu kanal, yayınlarını Avrupa’dan yapmış ve örgüt, halkı kendine çekmek için ideolojisini ve düşüncelerini bu kanalla halka aktarmış, bu sayede halkın ilgisini çekmiştir. Bu kanal, Suriye Kürtleri tarafından en çok izlenen kanalların başındaydı; çünkü ilk kez Kürtçe haberler, şarkılar, programlar yayınlamıştır. Bu durum o dönemde çok ilginç bulunmuştur.⁵⁶ Ayrıca kanal, partinin sesli ve görüntülü medya faaliyetlerinde kullanacağı kadroyu oluşturmakta başlangıç noktası teşkil etmiştir.

Bunun yanında parti azımsanamayacak sayıda gazete, web sitesi ve dergiyi, halk kitlesiyle iletişime geçmek için kullanmıştır. Bunlardan en önemlileri; ilk sayısı 1982⁵⁷ yılında çıkan ve PKK sözcülüğünü yapan Sarhabon gazetesi, Sur Gül dergisi, ilk sayısı 1986’da çıkan Kürdistan’ın Sesi dergisi ve ilk sayısı Nisan 1983’de çıkan Arapça ve Kürtçe yayın yapan Berxwedan dergisi gibi yayınlardır. Ayrıca Avrupa’dan yayın yapan Mezopotamya Radyosu da benzer amaçlarla kurulmuştur.

PYD ise, 2003 yılındaki kuruluşundan itibaren kendi adına sözcülük yapan bir adet resmi gazete dışında PKK’dan bağımsız herhangi bir yayın organı kullanmamıştır. PKK tarafından 2004 yılında kurulan “Roj TV” adındaki televizyon kanalı, ortak kullanılmıştır. Bu kanal, PYD’nin halk tabanıyla iletişime geçmesi için önemli bir araç olmuştur. Özellikle Suriye rejiminin Abdullah Öcalan’ın tutuklanmasından sonra partiye yaptığı baskılar partinin faaliyetlerini kısıtlamıştır.

2012 yılı başlarında Demokratik Toplum Hareketi TEV-DEM ve PYD’ye bağlı Rohani⁵⁸

kanalı açılmıştır. Bu kanal, yayınlarını Kamışlı’dan yani doğrudan Suriye’den yapan ilk kanaldır. Her ne kadar bazı araştırmalarda profesyonel olmadığı belirtilse de PYD yandaşlarının en çok izlediği kanaldır.⁵⁹

Partinin şu an Ronahi TV’ye ek olarak Rojava TV⁶⁰, Kamışlı TV ve Menbiç TV ve 2013 yılında kurulan Havar Ajansı⁶¹ gibi yayın organları vardır. Ayrıca şu radyolar da örgüte bağlı olarak yayın faaliyeti yapmaktadır: “özerk yönetim” Radyosu, Orkiş Radyosu⁶², Cudi radyosu, Derbasiye Sesi radyosu, Fırat FM.⁶³ Ayrıca, daha birçok kısa dalga frekanslı FM radyosu bulunmaktadır. PYD’nin resmi gazetesi, partinin ismini taşımaktadır. Son dönemde ise parti, PYD için çalışan fakat kendini “tarafsız” diye tanıtan isimler aracılığıyla sanat prodüksiyon ve radyo firmalarıyla çalışmaktadır ve böylece partinin düşüncelerini yaymaktadır.

Bunun yanında partiye yakın olmasıyla bilinen bazı yayın organları da vardır. Bunlardan biri Çıra⁶⁴ (Işık) TV’dir. Bu kanal, çoğunlukla Ezidilerin haberlerini yayınlamaktadır. Newroz⁶⁵ TV, İran Kürtlerine, Nüçe TV (Haber TV) Türkiye Kürtlerine dönük yayın yapmaktadır. Bir diğer yayın organı da, Sterk⁶⁶ (Yıldız)TV’dir.

Parti medyaya ek olarak, sanatsal faaliyetleri ve müziği de kullanmaktadır. Parti, duygusallığı büyük oranda kullanmakta ve bu nedenle halkı kendine çekmek için milli duyguları coşturacak şarkılar hazırlamaktadır. Bu şarkıların kliplerinde YPG grupları ve operasyon görüntüleri yer almaktadır. Böylece gençler hedef alınıp, gönüllü olarak PYD’ye katılmaya davet edilmektedir. Bu yeni bir yöntem değildir; çünkü bu yöntemi PKK da kullanmış, bunun için çok sayıda müzik grubu kurmuş ve birçok sanatçıyı destekleyip albüm masraflarını karşılamıştır. Örneğin; sözcük anlamı “direniş” olan “Berxwedan”⁶⁷ grubu, halkı etkilemekte çok büyük bir öneme sahiptir.

Şarkılarında gençleri PKK’ya katılmaya davet etmektedir.

Bu yöntem, özellikle parti kadrolarında gençlerin oranını artırma politikasında çok büyük öneme sahiptir ve çok sayıda gencin hem PKK hem de YPG saflarına katılımını artırmıştır. PKK tarafından çok önemli görülen bu yöntemle bağlantılı olarak MED Müzik TV⁶⁸ adında özel bir TV kanalı kurulmuştur. Bu kanal, sadece bu tür gençleri PKK’ya davet eden şarkılar yayınlanmaktadır. PKK, bu alanda çok büyük paralar harcamaktadır. Bu, televizyonlarda yayınlanan kliplerden tahmin edilebilir. Son dönemde PYD, müzik okulu açmış ve Demokratik Toplum Hareketi kadrolarını, gençlere müzik eğitimi vermesi için görevlendirmiştir. Gençler, bu okuldan mezun olunca partinin kültür merkezlerine yerleştirilmiştir. Parti, bütün miting ve gösterilerinde duygusal ve milli duyguları coşturmak için bu tür propaganda içeren müzik ve şarkıları kullanmaktadır. Berxwedan, Awaza, Çiya, Koma Botan ve Koma Agirê Jiyan, partinin desteklediği müzik guruplarından bazılarıdır.

4.2. Toplantılar

PYD ve TEV-DEM, kontrollerinde bulunan veya YPG ve SDG tarafından yakın zamanda ele geçirilen bölgelerdeki halka yönelik sürekli ve düzenli bir şekilde çeşitli toplantılar düzenlemektedir. Bu toplantılar, partinin bölgedeki siyasi ve askeri olaylarıyla ilgili görüşleri, parti politikalarını yaymak, partiye bağlı oluşum ve gruplara katılımı desteklemek ve teşvik etmek gibi konular konuşulmaktadır.

Bu toplantılar, gösteri ve protestoların aksine belli bir tarihe bağlı değildir. Çoğunlukla Abdussalam Ahmad ve Ayhan Murad’ın başkanlığını yaptığı TEV-DEM tarafından düzenlenmektedir. Toplantılar, köylerin ve ilçelerin meydan ve okullarında, şehirlerin kültür merkezlerinde yapılmaktadır. Gündem olarak çoğu zaman Türki-

ye’deki durum konuşulmaktadır. YPG kontrolünde olan bütün bölgelerde sadece PYD toplantıları yapılmaktadır.

4.3. Gösteri ve yürüyüşler

Parti, “ulusal” ya da “parti ile ilgili” her günü gösteri ve yürüyüş yapmak için kullanmaktadır. Bu yürüyüş ve gösterilere halk kitlesi ve “özerk yönetim”e bağlı personeller çağrılır. Çoğu zaman gösteri ile alakası olmayan bir konuda partinin görüşünü belirten konuşmalar yapılır. Örneğin; Rojava Peşmergesi ile PKK’ya bağlı YBŞ arasında 03.03.2017 tarihinde yaşanan çatışmaların ardından parti, mart ayında bütün toplantı ve gösterileri (Dünya Kadınlar Günü, 12 Mart, Halepçe vs....) Mesut Barzani liderliğindeki Demokratik Kürdistan Partisi’ni “hain” ve “Türkiye işbirlikçisi” olarak ilan etmek için kullanmıştır. Her toplantı ve her gösteride Türkiye’den bahsedilir ve Türkiye suçlanır.

4.4. İş olanağı ve maddi teşvikler

PYD, Suriye’deki Kürt bölgelerini ele geçirip rejimden kalan hizmet kurumlarının başına geçince, bu alanı kendi halk kitlesini artırmak için kullanmaya başlamıştır. Örneğin; doğalgaz, ekmek ve yakıt sıkıntısı oluşturup, bu ürünleri sadece kendine çalışan halka dağıtıp, ayrımcılık yapmıştır⁶⁹. Bu nedenle halkın büyük kesimi temel hizmetlerden yararlanabilmek için PYD’ye katılmak ya da örgüte memnuniyet ve sevgi gösterisinde bulunmak zorunda kalmıştır.⁷⁰

Ekim 2013 tarihinde “özerk yönetim” ilan edilmiş ve ardından sosyal, siyasi ve sivil kurumlar oluşturulup, 21 Ocak 2014 tarihinde yürütme meclisi kurulmuştur. Ardından parti, bu kurumlarda kendi halk kitlesine hizmet etmek ve kitlesini artırmak için maaşı 60 bin Suriye lirası maaşla personel alımlarına başlamıştır. İktisadi ve güvenlikle ilgili sorunlardan kaynaklanan işsizlik nedeniyle, halk, özellikle de kadınlar, mec-

buren bu kurumlara başvurmuş ve çalışmaya başlamıştır. Dolayısıyla, bu kişiler gösteri ve yürüyüşlere katılmak zorundadırlar. Her kurumda personel iki gruba ayrılmakta, bir grup iş başındayken, diğer grup bu yürüyüşlere katılmaktadır. Yürüyüş ve gösterilere katılmayan her personel sorguya çekilmekte ve işten atılmakla tehdit edilmektedir. Personel alımlarında ise, en önemli adım sabıka kaydını almaktır. Bu sabıka kaydı, kişinin PYD’ye onun gölge teşkilatı olan Demokratik Toplum Hareketi, TEV DEM’e yakınlığını gösterir ve alımlar buna göre yapılır.

Ayrıca PYD, personelleri, kendi üyelerinden oluşan eğitim kadrolarının verdiği eğitim kurslarına zorla getirmektedir. Bu kurslarda PYD’nin afiş ve sloganları her duvarda bulunmaktadır.

TEV-DEM, 2014 yılında “komün” adında mahalle komiteleri teşkil etmiştir. Bu komiteler, iç tüzük gereği kendisine bağlıdır. Fakat örgüt, “bu komitelerin kendisine bağlı olmadığını” ve “sadece halkın işini yürütmek için var olduğunu” savunmaktadır. “özerk yönetim” ise, hizmetleri bu komitelere bağlamıştır. Dolayısıyla halk temel hizmetlerden yararlanabilmek için bu komitelere katılmış veya yakınlık kurmaya zorlanmıştır.

4.5. Kırsal alana verilen önem

PYD, aynı PKK gibi kırsal alanda bulunan köy ve ilçelerde bulunan halk kitlesine büyük önem vermiş, onların harekete geçirilmeleri ve liderlik kademelerinde etkili olmaları üzerine odaklanmıştır. PYD, bu köylerde ilk kez gösteriler ve yürüyüşler düzenleyerek, daha önce sadece şehirlerde yapılan bu tür faaliyetleri köylere de taşımıştır.⁷¹ Bu da PYD’nin köylere verdiği önemi göstermektedir.

4.6. Duygularla ilgilenmek ve hitap etmek

Parti, çok açık bir şekilde halkın aklına değil duygularına hitap etme üzerinde durmaktadır. Bu nedenle sanata, şarkılara, partizan hamasete

ve özellikle de gençleri coşturacak sloganlara çok büyük önem vermekte ve bu tür faaliyetlere bütçe tahsis etmektedir. Bu durum, partinin ideolojisine bile ters düşecek şekilde ilerlemektedir. Örneğin; parti son siyasi programında ulusçuluk fikrinden ve ulus-devlet inşasından vazgeçtiğini ve “demokratik toplum” adını verdiği “toplumculuk” yolunda ilerleyeceğini açıklamıştır. Fakat partiye yakın ya da ona bağlı gençlik örgütleri halen ulus-devlet ilkesi, “birleşik Kürdistan” ve “işgalcilerin” sınırlarını tanımama üzerinde ısrar etmektedir.⁷² Bu durum, partinin duyguları kullanmasından ve her kitleye farklı bir şekilde hitap etmesinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca PYD, Suriye devriminin ardından Suriye’deki Kürt nüfusun yoğun yaşadığı bölgeleri kontrol etmeye başlamasından itibaren geniş halk kitlelerini cezbedebilmek ve Kürtleri etkilemek için sloganlar kullanmış, amaçlarının Kürtlerin haklarını savunmak ve Kürdistan’ı birleştirmek olduğu konusunda onları ikna etmeye çabalamıştır. Suriye muhalefetine herhangi bir şekilde Kürtlerin haklarını tanımadığını; Kürtlerin bu muhalefetten ayrı ve uzak durmaları, bunun yerine YPG’ye katılmaları ve silahlı direnişe devam etmeleri gerektiğini beyan ediyordu. Parti, bir taraftan da İslam’ın değerlerini söylemlerinde ve özellikle halkla ilişkilerinde kullanmaya özen göstermektedir. İslam’a düşünce ve uygulama olarak ne kadar uzak olsa da halen “şehit” kavramını kullanarak çocuklarını kaybeden aileleri bu şekilde teselli etmeye çalışmaktadır.

4.7. Slogan ve sembolleri yayma

Parti, Suriye’nin Kürt bölgelerinde kontrolü ele geçirmeye başladığı 2011 yılından itibaren öncelikle TEV-DEM bayrağı başta olmak üzere renklerini ve sloganlarını yollara, duvarlara koymaya başladı. Ardından PKK saflarında hayatını kaybedenlerin fotoğrafları ana caddelere asıldı. 2013 yılı sonrası parti kendine yakın kişilerin

isimlerini parklara ve caddelere verip, resmi olarak cadde ve parkların isimlerini değiştirdi. Bunların bazıları Kürt tarihindeki önemli kişilerden oluşmaktaydı. Kürt kentleri, TEV DEM, YPG, PYD ve asayiş bayraklarıyla donatıldı.

Bu durum, halkta partinin gücünü ve bağlı kalabalıkları olduğundan daha büyük gösteren psikolojik bir bilinç oluşturdu. Dolayısıyla bu psikoloji halkın bir kısmının mevcut durumu kabullenmesi, bir kısmının partinin çok bir güce sahip olduğunu düşünerek partiye katılmaya “ikna” olması konusunda etkili oldu. En azından partinin onlara getirebileceği artılardan faydalanmak adına partiye destek verir gibi görünenler de vardı.

4.8. Okul müfredatı

2011 yılı sonlarında PYD, ele geçirmiş olduğu bütün bölgelerde Kürt dili kursları ve okulları açmaya başladı. 2013 yılında parti, Kürtçe dil dersini resmi olarak müfredata kattı.⁷³ 2015-2016 eğitim yılında parti, ilkokulun ilk üç sınıfının müfredatını tamamen değiştirdi. 2016-2017 eğitim yılında birinci sınıftan altıncı sınıfa kadar ilkokulun bütün sınıflarında müfredat değiştirildi. 2017-2018 eğitim yılında ise, müfredat yedinci, sekizinci ve dokuzuncu sınıfları da kapsar hale getirildi. Parti, 2018-2019 eğitim yılında onuncu ve on birinci sınıflarda oluşturduğu özel müfredatı uygulamak istemektedir. Okutulan bu müfredata baktığımız zaman partinin kendi ideolojisini ve düşüncelerini TEV-DEM’in, eğittiği ve akademilerinde eğitime tabi tuttuğu öğretmenler aracılığıyla öğrencilere aktarmaya çalıştığı görülmektedir. Öğrenciler çoğu zaman partinin düzenlediği gösteri ve yürüyüşlere katılmaktadır. Müfredatı bu şekilde “ideolojiye hizmet” amacıyla kullanması, partiyi eleştirilere maruz bırakmıştır. “özerk yönetim” ile PYD arasındaki ilişkilerin incelendiği bölümde eğitim konusunu ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

4.9. Görevlendirilmiş kadrolar

Yukarıda belirttiğimiz faaliyetlerin tamamı parti hizmetine tayin edilmiş ve görevlendirilmiş kadrolar tarafından yapılmaktadır. Bu kadroların çoğu PKK’nın eski kadrolarından gelmektedir. Her bakanlık heyetinde ve “özerk yönetim”e bağlı diğer kurumlarda gerçek yönetim ve yürütme yetkisi, “müsteşar” diye adlandırılan bir kişinin elindedir. Müsteşarlık fiili yönetimi elinde bulunduran bir parti kadrosudur. Bu kişiler birkaç ayda bir değiştirilir ve başka yerlere tayin edilir⁷⁴. Evlenmeleri yasaktır; çünkü onlar kendilerinin de belirttiği gibi hareketin “çocukları”dırlar ve hareketin hizmetindedirler. Aynı şekilde partinin düşüncelerini yayma ve halkla iletişim görevini üstelenen kadrolar da vardır. Bunların çoğu çatışmalarda yaralanan ve çatışamaz hale gelenlerdendir. Bunların görevi, halkın arasında siyasi görüşleri yaymak ve gereken gönüllü sayısını temin etmektir.

Partinin Suriye’deki yandaşlarının haritasını çıkartmak çok zordur. Bunun nedeni, doğru ve etkin bir anket çalışmasının özellikle YPG varlığında mümkün olmamasından ve hedef kişilerin doğru cevaplar verememesinden kaynaklanmaktadır. Buna rağmen kişisel görüşler ve yerli halkla görüşmelerimizden yararlanarak yaklaşık bir harita çıkartmamız mümkündür. Burada “yandaşlar”dan kastettiğimiz şey; kendi istekleriyle PYD’ye katılan insanlardır, baskıyla katılmak zorunda kalanlar değildir.

Arap çoğunluğuna sahip bölgelerin, partinin ideolojisine inanan herhangi bir popüler tabandan neredeyse tamamen yoksun olduğunu söyleyebiliriz. Birçoğu partinin adını veya liderini doğru telaffuz edememekte, parti kadroları tarafından kullanılan “haval” (yoldaş) kelimesini anlamını bile bilmeden tekrar etmektedir. Örneğin; el-Cezire bölgesindeki aş-Şeddadi, al-Havl, Tel Hamis ve Tel Barak gibi bölgelerde PYD’nin

herhangi bir halk tabanı bulunmamaktadır. Yandaş gibi görünenlerin çoğu iş ve imkanlardan faydalanmak için PYD’yi destekler görünmektedir. Bazıları ise, IŞİD ile çalışma ithamından kurtulmak için destek izhar etmektedir. Bir kısmı da, IŞİD tarafından kardeşinin veya akrabasının öldürülmesi nedeniyle PYD’ye katılıp intikam alma peşinde olmuştur. Bu durum Rakka, Menbiç, Tabka ve Ayn İsa gibi bölgeler için de geçerlidir.⁷⁵

Kürt çoğunluklu şehirlerde durum daha da karışıktır. Buralarda PYD’ye inanan halk kitlesi ile sadece politik veya ekonomik çıkarlar uğruna PYD yandaşı gibi görünenleri birbirinden ayırmak güçtür. Buradaki PYD halk kitlesi bir yandan tarihi olaylar ve hesaplara; diğer taraftan son yıllarda yaşananlara bağlıdır. Genel olarak Ortadoğu halklarında olduğu gibi Kürtlerin de siyasi görüşleri aile toplum ve geleneklere bağlıdır ve ona göre şekillenir. Ayrıca PYD’nin elde ettiği veya sahip olduğu halk tabanı, PKK’nın oluşturduğu halk tabanının aynısıdır. Yani PYD, PKK’nın halk tabanının mirasçısıdır.

Örneğin; Derik/el-Malikiye ve Kerki Leki/el-Muabbde bölgesindeki Kürtler, Irak Kürt Bölgesi’ne yakın olmalarından dolayı Barzaniciler⁷⁶ bu bölgelerde PKK’lılardan⁷⁷ çok daha güçlüdür ve halk tarafından sevilmetedirler. Batıya doğru ilerledikçe PYD’nin yandaşları ve sempatizanları artış gösterir. Kamışlı kent merkezinde PYD’nin tabanı çok zayıftır. Kırsal alanda ise, PYD çok sayıda yandaşa sahiptir. PYD özellikle güney batı kırsalında çok güçlü bir halk kitlesine sahiptir.

Tabi bu dağılımı sadece Kuzey Irak’a yakınlık açısından yorumlamak doğru değildir. Haseki, Ras al-Ayn ve Tel Tamir gibi bölgelerde PYD’nin popülerliğinin Kürtler arasında artmasının nedeni, bu bölgelerde halkın Suriye rejimine muhalefeti ve IŞİD tarafından saldırıya uğramış olmasından kaynaklanmaktadır. Bilindiği üzere YPG, bu sal-

dırılara karşı direnen ve bölgeyi temizlemekte başarılı olan tek gruptur. Dolayısıyla YPG halkın gözünde etkin bir askeri güç olarak görülmeye başlamıştır. Özellikle Ras al-Ayn’da yaşayan Kürtler, Kürtlere yönelik saldırıların özellikle (2004 senaryosunun tekrarlanıp) o bölgede yaşayan Esad rejimine yandaş Araplar tarafından gerçekleşmemesi için tek koruyucu olarak YPG’yi görmüşlerdir. Bu durumun aynısı, Kobani’de IŞİD saldırısına uğrayan Kürtlerin koruyucusu görüntüsüyle YPG’nin sivrilmesine neden olmuştur. Amude kentinde ise, bu durum söz konusu değildir. Çünkü kent herhangi bir grubun saldırısına uğramamıştır. Bu nedenle PYD’nin kentte güvenliği sağladığı iddiası halkın gözünde inandırıcı olmamıştır.

Görünen o ki; partinin kullandığı en etkili yöntem Kürtlerin duygularını coşturmak ve Kürtlerin mazlum bir halk olduğunu her zaman hatırlatmaktır. Bu duyguları şarkılarla, müziklerle besleyerek insanları partiye çekmek YPG’nin temel amacıdır. Suriye’deki muhalif grupların Kürtlere karşı söylemleri ve tavırları, bu durumu daha da derinleştirmiştir. Kürtler, “YPG giderse IŞİD gelecek” korkusuna kapılmıştır. Bunun yanında partinin yandaşlarına sağladığı maddi çıkarlar da halkı YGP’ye yönelten önemli bir etken olmuştur.

PYD halk tabanının hem ideolojik hem de fikri açıdan gevşek olduğu ortadadır. Bu nedenle PYD, herhangi bir siyasi veya askeri başarısızlıkla karşılaştığı zaman, kendisine çıkar ilişkisiyle ve duygusal sloganlarla bağlı olan halk kitlesini, yani destekçilerini kaybedecektir. Çünkü yandaşlarının, PYD’nin ideolojik düşüncelerine pek de inancı yoktur. PYD yerine daha etkili ve güçlü bir alternatif çıkması durumunda da PYD çoğu yandaşını kaybedecektir.

5. Parti ve Ekonomi

Parti maddi ihtiyaçlarını, projelerini ve basılı

yayınlarını başlangıçta halktan topladığı yardımlarla sağlamaktaydı. Sonra, PYD faaliyetleri Suriye’de yasaklanınca bu yardımlar azaldı. Fakat hem PYD’ye hem de PKK’ya Almanya, İsveç, Hollanda, Fransa, Yunanistan gibi ülkeler başta olmak üzere Avrupa’dan kaynağı tam belirlenemeyen yardımlar gelmektedir. Ayrıca PYD, Yunanistan’daki ve diğer Batı Avrupa ülkelerindeki kaçakçılık ağları vasıtasıyla insan kaçakçılığı yaparak veya maaşın bir kısmı karşılığında, özellikle Yunanistan’da, iş bularak da gelir sağlamaktadır. Partinin çoğu çalışmaları şeffaflıktan uzak ve yasadışıdır. PYD, Suriye’de alan kontrolü sağlayınca maddi destek kaynakları değişmiştir. En önemli olanları şunlardır:

5.1. Gaz ve petrol

Parti, Haseki’deki çoğu petrol alanını ve Deyr ez-Zor’daki el-Tenek ve el-Ömeri petrol alanını ele geçirmiştir. Bazı bilgilere göre, parti her gün 100 bin varil petrolü Suriye rejimine tankerlerle satmaktadır.⁷⁸ Varil fiyatı 18 ABD doları olup, günlük gelirleri 1 milyon 800 bin dolardır. Parti, Haseki’de bulunan Suveydiye bölgesindeki gaz tesislerini ele geçirmiş ve günlük olarak 10 bin gaz tüpü üretip, her tüpü 2 bin 250 Suriye lirasına yani 5 dolara satmaktadır. Günlük geliri 50 bin ABD dolarıdır.

5.2. Tarım

Parti, Suriye’deki birçok bölgeyi ele geçirince rejime ait devlet tarım arazilerini devralmıştır.⁷⁹ Geçmişte Suriye rejimi bu arazileri, Tarım Reformu Kanunu’yla millettten bedelsiz olarak almıştı. Şimdi ise, parti ve bağlı kurumlar bu arazilerden istifade etmektedir.

5.3. ABD ve AB ülkelerinin maddi destekleri

ABD ile AB ülkeleri, özellikle uluslararası koalisyonda olan devletler, PYD’nin “özerk yönetim” kurumlarına doğrudan veya insani yardım

kuruluşları aracılığıyla destek göndermektedir. Şu an PYD ile koordinasyon içerisinde çalışan ve bütçeleri milyonlarca dolara ulaşan kurumlar altyapı çalışmaları yapmaktadırlar.⁸⁰ Parti, bu yardımları şüphe uyandırmadan alabilmek için kendisine bağlı olan fakat insani yardım kuruluşu görünümünde kurumlar tesis etmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir: Rojava Yardım ve Kalkınma, Kürt Kızılay’ı, Fırat Kalkınma Örgütü, Menbiç Kalkınma Örgütü. PYD, bu örgütlerin işini kolaylaştırmak için kendisine bağlı olmayan veya yardım etmeyen bütün örgütlerin ruhsatlarını güvenlik gerekçesiyle iptal etmektedir. 2017 yılında çok sayıda dernek ve sivil toplum kuruluşunun ruhsatı iptal edilmiştir. Halen faaliyetlerine devam edenlerin ise, özellikle büyük projelere girmeleri engellenmiştir. Çoğu zaman bu sebeplerden dolayı uluslararası örgütler, “özerk yönetim”in projelere doğrudan müdahil olma ve takip etme şartını kabul etmek zorunda kalmaktadır.⁸¹

5.4. Vergiler

Partinin halktan aldığı birtakım vergiler vardır. Bunlardan bazıları; sınır ve normal geçiş noktalarından alınan vergiler, 2016’da “özerk yönetim”in uygulamaya koyduğu ve kişinin gelir durumuna bağlı olan gelir vergisi,⁸² 80 dolardan başlayan ve taşıtın türüne modeline bağlı olan mecburi taşıt vergisidir.

5.5. Kaçakçılık

Parti, Suriye’deki alan kontrolünden sonra Irak-Suriye ve Türkiye-Suriye sınırlarında mal ve insan kaçakçılığı çok hareketlenmiştir. Irak sınırında olan kaçakçılık halen tüm hızıyla devam etmektedir. Türkiye sınırındaki kaçakçılık ise, son dönemde yapılan sınır duvarı etkisiyle azalmış durumdadır. “özerk yönetim” kaçakçılardan, kaçakçılık türüne göre vergi almaktadır. Son dönemde Şenkal⁸³ sınır geçiş noktası kaçakçılıkta kullanılmaktadır ve bu noktadan yapılan kaçakçılık işleri Irak’taki Haşdi Şabi ile koordineli bir

şekilde yapılmaktadır. Ayrıca, bu nokta kullanılarak çok ucuz fiyatlarla İran ile petrol kaçakçılığı yapılmaktadır.⁸⁴

5.6. Sınır kapıları

“özerk yönetim”in dünyaya açılan iki adet kapısı vardır. Bu kapılar, Irak Kürt Bölgesi’ne açılan Simelka ve Suveydiye sınır kapılarıdır. Buradan “özerk yönetim” bölgesine her türlü ürün ve mal girişi yapılmakta, tarım ve hayvancılık ürünleri ihraç edilmektedir. Bu kapılarda gümrük işlemleri yürütülmekle beraber, işlemlerin şeffaf yürütülmemesi ve yolsuzluklar nedeniyle, “özerk yönetim”in elde ettiği gelir belirsizdir.

Partinin geliri ve ekonomisi 2012 yılından sonra katlanmıştır. Bu katlanma hem yasal hem de yasa dışı yollardan olmuştur. Bugün partinin yıllık geliri yüz milyonlarca dolardır. Bunun bir kısmı PKK’ya gider, kalanların nasıl harcandığını belirlemekse imkânsızdır.

6. PYD ve Silahlı Yapılanma

PYD’nin militer bir arka plana sahip olmasının nedeni, PKK’nın bir parçası olmasıdır. Bu nedenle parti kurucularının çoğu militanlardan oluşmaktadır.

Partinin liderleri Kandil’de PKK ile birlikte kamplarda kalmıştır ve 2011 sonrası halk hareketleri ile birlikte ele geçirdikleri ya da rejim tarafından kendilerine teslim edilen bölgelerde silahlı yapılar oluşturmaya başlamışlardır. Bu oluşumların başlıcaları şunlardır:

6.1. Halk Koruma Birlikleri (YPG)

Kandil’den gelen ve aralarında Khabat Direk ve Şahin Cilo’nun da bulunduğu militanlar tarafından kurulmuştur. Parti, bazı köylerde eğitim kampları kurmaya başlamış; ancak Temmuz 2012 tarihine kadar YPG’nin resmi kuruluşu ilan edilmemiştir.

Grafik-2: PYD ve Silahlı Yapı

Halk Koruma Birlikleri (YPG)	Suriye Demokratik Güçleri (SDG)
Yekîneya – Anti-Terör	Kadın Koruma Birlikleri (YPJ)
Kadın Muhafız Birlikleri (YPJ)	Ceyşül Suvvar (Devrimciler Ordusu)
Asayiş (İç Güvenlik Güçleri)	Gurfetu Burkan El-Furat (Fırat Volkanı Odası)
Kadın Asayiş	Kürt Cephesi
Özel Müdahale Güçleri (Anti-Terör Güçleri)	Cezire Tugayları Birliği
Acil Yardım Güçleri	Süryani Askeri Meclisi Öz Savunma Güçleri (HXP) Toplum Koruma Güçleri Sanadid Güçleri Sotoro Süryani Askeri Meclisi Habur Muhafızları (Hurras El-Habur)

YPG’nin aylık maaşları 200 ABD doları olarak tahmin edilen yaklaşık 25 bin üyesi bulunmaktadır. Başlangıçta maaşları 25 bin Suriye lirası yani yaklaşık 50 ABD doları idi. Daha sonra maaşlara zam yapılarak 40 bin Suriye lirası olmuştur. YPG unsurlarının aileleri, yardım kuruluşları tarafından dağıtılan ve dağıtımını “özerk yönetim” idaresine bağlı olan Kuruluşlar İşleri Ofisi’nin⁸⁵ üstlendiği gıda yardımı açısından önceliklidirler. Şimdi ise, her YPG’li unsur yaklaşık 200 ABD doları maaş almaktadır.

YPG, 2016 yılından beri askeri alay sistemini uygulamaya başlamıştır. Bu sisteme göre, kişi aylık 200 ABD doları karşılığında 2 yıllık süre için gönüllü asker olarak çalışır ve zorunlu askerlikten muaf tutulur.

YPG’nin komuta kadrosu eskiden PKK’da savaşmış kişilerden oluşmaktadır ve bu kadro “Kevadir” olarak adlandırılmaktadır. Bu kelime

“muvazzaf-çalışan” anlamına gelmektedir. Ancak terim olarak, “sadece parti için çalışan ve erkek veya kadın olduğuna bakılmaksızın evlilik hakkı olmayan kişiler” anlamına gelmektedir. Bu kişiler, partinin uygun gördüğü herhangi bir yere tayin edilir. Komutanlar, genellikle basına görünmezler. Bunun istisnası sadece Suriyeli olanlardır. Onlar gerekli hallerde basın önüne çıkabilirler. Karar sahipleri ise, çoğunlukla Türkiye Kürtlerinden olup, İran ve Irak Kürtlerinden olanlar da vardır.

YPG’nin unsurları, Kürt ve Araplardan oluşmaktadır. 2014 yılında YPG’nin Ras al-Ayn ve Kamışlı kırsalı ile Tel Berak-Tel Hamis gibi Arap bölgelerini ele geçirmesiyle örgütteki Arapların sayısı artmıştır. Ayrıca Haseki ilinin güneyindeki el-Şaddadi ilçesini ele geçirdikten sonra oradan da birçok kişi YPG’ye katılmıştır. Katılımın başta gelen sebeplerinden biri maddi olanaklardır. Özellikle el-Şaddadi ve genel olarak Haseki’nin güneyindeki Arapların örgüte katılmasının asıl

nedeni gençler için iş imkanı bulunmamasıdır. Bölgede işsizlik çok yüksek seviyelerdedir. Dolayısıyla bu gençlerin, bir askeri gruba katılarak maaş almaktan başka bir seçenekleri bulunmamaktadır.⁸⁶

YPG, 18 yaş altı çocukların askerliğe alınmaması kapsamında birçok sözleşme imzalamış olmasına rağmen, saflarına çocukları da almaktadır. Ancak bunu basından gizlemeye çalışmaktadırlar. Çocuklara askeri ve ideolojik dersler vermek amacıyla, basına kapalı özel merkezleri vardır. Bu durum, 2014 ve 2018’de bu konuda iki rapor yayınlayan İnsan Hakları İzleme Örgütü tarafından da tespit edilmiştir.⁸⁷

YPG’nin birçok finansal kaynağı bulunmakta olup en önemlileri sattıkları petrol,⁸⁸ Kürt bölgelerinde yaşayanlara ve tüccarlara koydukları vergiler ile kuruluşundan beri Suriye rejiminin yaptığı destektir. Bunun yanında, IŞİD’e karşı savaşta yardımları karşılığında uluslararası koalisyonun yaptığı yardımlardır. Bu konu “partinin ittifakları” bölümünde ayrıntılı bir şekilde ele alınacaktır.

Örgüt, Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) ve muhaliflerin Mart 2018’de kontrolü ele geçirdikleri Afrin bölgesi hariç, Suriye’de Kürt nüfusun yoğunluk oluşturduğu bölgeleri kontrol etmektedir. Bunun yanında; SDG çatısı altında Arap nüfus yoğunluklu Halep kırsalındaki geniş bölgeleri, Rakka ve Tabka şehirlerini, Haseki’deki güvenlik bölgesi ve Kamışlı’daki havaalanı hariç Haseki vilayetinin tamamını kontrol etmektedir. YPG, buralarda ve daha genel anlamda “özerk yönetim” bölgelerinde karar alma açısından en güçlü otorite ve kurumdur. YPG’nin mevcut başkanı Sipan Hamo ve sözcüsü Nuri Mahmut’ur.

YPG’ye bağlı oluşumlar şu şekildedir:

6.1.1. Yekîneya – Antî-Terror

Bu birlikler “terörle mücadele” operasyonla-

riyla ilgilenmektedir. Nisan 2015’te kurulmuştur. “özerk yönetim” tarafından terörle suçlanan kişi ve gruplara karşı saldırı veya tutuklama operasyonlarını yürütür. Ayrıca “özerk yönetim’e” karşı çıkan siyasi kişileri de tutuklar. Unsurlarının tamamı maskelidir ve üstünde (YAT) sloganı yazılı gri renkli kıyafet giyerler. Özel merkezleri vardır ve özel eğitime tabi tutulurlar; ancak YPG komutasına bağlıdırlar.

6.1.2. Kadın Muhafız Birlikleri - YPJ

Kadın Muhafız Birlikleri (YPJ), Nisan 2013’te kurulmuştur. Daha önce YPG’nin bir parçasıydı. Sonrasında YPG saflarındaki kadın sayısı artınca 2013 yılında Kadın Muhafız Birlikleri kuruldu. Kurucularının tamamı, daha önce PKK saflarında savaşan kadınlardan oluşmaktadır. YPG içerisinde ilk kadın taburu “Şehit Roken” adını taşımaktaydı. Askeri operasyonları, YPG’ye danışarak yapmaktadırlar. İç meselelerde ise YPG’den tamamen ayrı bir yapıya sahiptir.

Kadınların ve genç kızların PYD saflarına katılmasını kolaylaştıran en önemli faktör, PYD’nin başlangıçtan itibaren kadın üyelere sahip olmasıdır. Bu kadın üyeler, evlere rahat bir şekilde girip, kadınları ve genç kızları toplamlara alarak “erkek egemenlik sistemine karşı çıkmaları” gerektiğini anlatmaktadırlar.⁸⁹ PYD, bir genç kızın ailesinden izin almaksızın saflarına katılmasını, bu genç kızın haklarından biri olarak görmektedir. Kızın ailesi kızlarını geri almak isterse; PYD kızı korur ve geri alınmasına engel olur. Aynı zamanda da kızın yaşamına kefil olur. 2012 yılından itibaren kızların ailelerine rağmen istedikleri yolu seçme hakkına sahip oldukları düşüncesi giderek artmaktadır.

YPJ saflarında çok sayıda reşit olmayan kız vardır. Bu durumu, erkek saflarında bu kadar sık görmek mümkün değildir. YPJ, İnsan Hakları İzleme Örgütü’ne verdiği bilgilere göre, 16 ila 17 yaş arası kızları askeri operasyonlara sokmamak

kaydıyla saflarına katmaktadır. Buna rağmen bu kızlar askeri operasyonlara sokulmaktadır.

YPJ resmi sözcüsü, Nesrin el-Abdullah’tır. Abdullah sürekli olarak Avrupa ile Suriye arasında mekik dokumaktadır.

6.1.3. Asayiş (İç Güvenlik Güçleri)

2012 yılında kurulmuş olan bu örgüt, polis ve diğer iç güvenlik güçlerinin yaptığı işleri yapmaktadır. “Asayiş” sözcüğü; Farsça kökenli olup, “düzen” ve “güvenlik” anlamlarına gelmektedir. Sözcük, Kürtçe’de de “istikrar” ve “güven” anlamlarına gelmektedir.

2013 yılında “özerk yönetim” ilan edilene kadar Asayiş, müstakil bir kurumdu. Sonrasında ise, “özerk yönetim” bünyesine alınıp Kenan Barakat başkanlığındaki bir heyete bağlandı. Gerçekte ise otorite Asayiş’in değil, PKK tarafından tayin edilen kadroların elindedir. Asayiş’in birincil görevi, iç güvenliği sağlamaktır. Fakat Ras al-Ayn, Tel Barak ve Tel Hamis’te olduğu gibi YPG’nin yanında çatışmalara da katılmışlardır. 2015 ve 2016 yıllarında Asayiş güçleri, Haseki’de iki, Kamışlı’da bir kez olmak üzere Suriye rejimi askerleri ve Esad’ın Difa Vatani milisleriyle çatışmıştır.

Genel komutanlığı Kamışlı’da olan Asayiş’in her bölgede karakol ve merkezleri vardır. Özellikle Suriye rejiminden kalan karakol ve merkezleri kullanılmaktadırlar. Asayiş’in karakol ve merkezleri şu bölümlerden oluşur: Suç sorgu ve gözlem ofisi, sosyal hizmet ofisi, iç güvenlik ve halk barışı ofisi, rehabilitasyon eğitim ve medya ofisi, idari ofis, hukuk ofisi, denetim ofisi. Bir Asayiş personeli rütbesine göre 80 bin Suriye lirasına kadar varan maaş almaktadır.

Asayiş, güvenlik açısından güçlü bir otoriteye sahiptir. Fiili olarak TEV-DEM’e aittir. Görünürde ise “özerk yönetim”e bağlıdır. Resmi olmayan kayıtlara göre sayıları 10 bin kişidir ve başkanlığını

Civan İbrahim yapmaktadır. Menbiç, Rakka, Tabka, Ayn İsa gibi bölgelerde Asayiş’in ismi “iç güvenlik güçleri”dir; Kobani ve Cezire bölgelerindeki isim ve amblemleri farklıdır.

Asayiş, iç güvenlik güçleriyle 5 Temmuz 2018 tarihinde Rakka’da toplantı düzenleyerek, iç tüzüğünü ve kullanılacak bayrak ile amblemleri belirlemiştir.⁹⁰

6.1.4. Kadın Asayiş

Asayiş’e katılan ve genel komutaya bağlı kadınlardır. Kadın haklarını savunmak ve bu hakları ihlal edenleri tutuklamakla görevlidirler. Genellikle evlere yapılacak baskınlarda kadınların odalarına girerler, aramalarda kadınları ararlar ve kontrol noktalarında dururlar. Ayrıca, kadın hakkı ihlali kapsamına giren çok eşlilik ve kadına yönelik şiddet kullanımı gibi durumlarda failleri tutuklarlar.

6.1.5. Özel Müdahale Güçleri (Anti-Terör Güçleri)

İlk olarak 2015 yılında Cezire bölgesinde Asayiş’e bağlı olarak kuruldu. Sonrasında 2016 yılında Afrin’de; Kasım 2016’da ise Kobani’de kuruldu. Hepsi maskeli, tek tip (kamuflej) kıyafet giyen kişilerdir. Görevleri “terörle mücadele” olarak belirlenmiştir.

6.1.6. Acil Yardım Güçleri

Eylül 2017’de kurulmuştur. Asayiş Genel Komutanlığı’na bağlıdır. Genel olarak Asayiş ile aynı işi yapar ve zaman zaman yollarda dolaşımı kolaylaştırmak için müdahale ederler.

6.2. Suriye Demokratik Güçleri

2015 yılının sonbaharında kurulan ve 10 Ekim 2015’te resmi olarak ilan edilen SDG, ABD’nin isteği üzerine kurulmuştur. SDG, ABD’nin askeri desteğini alarak IŞİD ile sahada mücadele etmek için kurulmuştur. Bu güçler,

ABD ve diğer koalisyon devletleri tarafından desteklenerek, IŞİD’in kontrolündeki Haseki kırsalı, Rakka, Halep, Deyr ez-Zor gibi bölgeleri ele geçirmiştir. Bugün ise, Suriye topraklarının dörtte birini kontrol etmektedir.⁹¹

SDG içinde karar mekanizmasını elinde tutan oluşum YPG’dir. SDG ise, “özerk yönetim” bölgesinde herhangi bir işe karışmamakta ve Demokratik Suriye Meclisi’ni siyasi çatısı olarak görmektedir. SDG lideri PKK’lı Mazlum Kobani’dir. Arapça, Kürtçe, Türkçe konuşmaktadır. SDG sözcülüğünü Talal Silo’nun ayrılmasından sonra Kino Gabriel yürütmektedir.

Bu askeri oluşumun ana unsurları, Haseki ve Rakka bölgesi kırsalında faaliyet gösteren çeşitli askeri gruplardan oluşmaktadır. Bu oluşumda ana unsur olarak PYD’ye bağlı olan YPG’nin yanındaki şu gruplar vardır:

6.2.1. Kadın Koruma Birlikleri (YPJ)

Fiili olarak YPG’ye bağlıdır ve üyelerinin tamamı kadınlardan oluşur.

6.2.2. Ceyşül Suvvar (Devrimciler Ordusu)

Halep kırsalında daha önce ÖSO’ya bağlı olarak faaliyet gösteren birkaç askeri gruptan oluşur.

6.2.3. Gurfetu Burkan El-Furat (Fırat Volkanı Odası)

Rakka Devrimcileri Tugayı, Aşiretler Ordusu ve Halep kırsalındaki bazı askeri gruplardan oluşmaktadır. Bunların hepsi devrim bayrağı taşımaktadır. Son dönemde ise, SDG ile anlaşmazlıkları dolayısıyla Rakka Devrimcileri Tugayı kaldırılmıştır. Bunun asıl nedeni, SDG içindeki tek Arap grup olması ve daha fazla güçlenip müstakil çalışmasından çekinilmiş olmasıdır.

6.2.4. Kürt Cephesi

Afrin ve Halepli Kürt savaşçı gruplardan oluşur.

Önceleri Suriye devrim bayrağını kullanmıştır. YPG ve PYD ile çok sıkı ilişkilere sahiptir. Sonradan Devrimciler Ordusu’na katılmışlardır.

6.2.5. Cezire Tugayları Birliği

SDG ilan edilmeden önce Ras al-Ayn ve Haseki bölgesinde faaliyet gösteren muhalif askeri taburlardan arta kalanlardan oluşur.

6.2.6. Süryani Askeri Meclisi

Haseki ilindeki Hristiyan Süryanilerden oluşur. Esad rejimine yakındırlar ve genelde Hristiyan yerleşim yerleri dışında herhangi bir operasyona katılmazlar. Sayıları az olmasına rağmen Avrupa ülkeleri tarafından direkt olarak desteklenmektedirler. Süryani Askeri Meclisi, SDG içinde özel konuma sahiptir. Şu an liderliğini yapan Kino Gabriel aynı zamanda SDG sözcüsüdür.

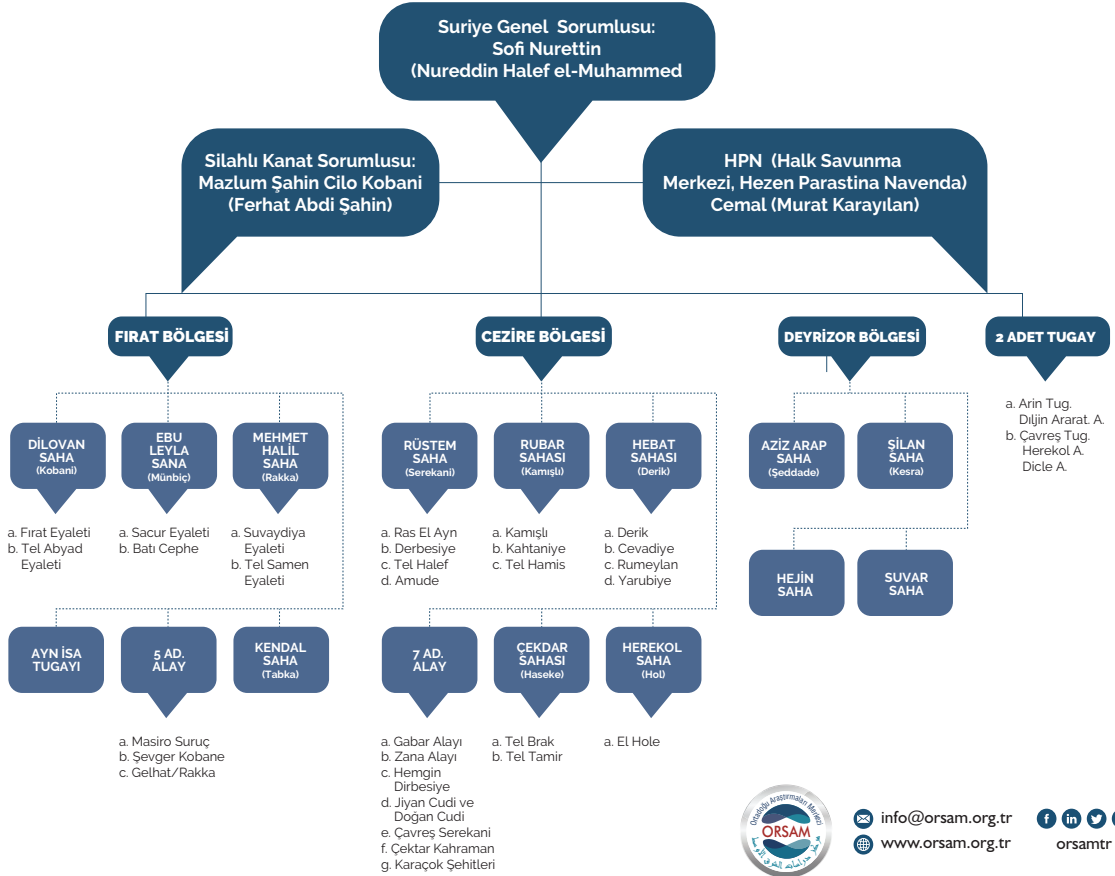
6.2.7. Öz Savunma Güçleri (HXP)

Kasım 2014 tarihinde “özerk yönetim”in Cezire bölgesinde öz savunma/mecburi askerlik yasasını çıkartmasından sonra kurulmuştur. Bu yasa, Mayıs 2015’te Afrin’de; ardından Haziran 2016’da Kobani’de uygulanmıştır. 2017 ve 2018’de ise Menbiç, Tabka ve Rakka’da uygulanmış ve halk bu yasaya karşı protesto gösterileri yapmıştır. Bu yasaya göre askere alınanlar 35 bin Suriye lirası maaş almaktadırlar.

Cezire ve Kobani bölgelerinde sayıları toplamda 5 bin ila 6 bin civarındadır. Bu sayının az olmasının nedeni, askerlik süresi biten kişinin görevinin sona ermesidir. Bu güçler, öz savunma heyetine doğrudan bağlıdır. Liderliğini Cezire bölgesinde Rızan Kelo yapmaktadır. Kobani’de ise, İsmet Şeyh Hasan yapmaktadır. Kürt bölgelerinde herhangi bir etkisi yoktur. Genelde özel kamplarında ve çatışma cephelerinde çalışırlar. Cezire’de şu ana kadar 32 eğitim kampı başlatılmış ve 29 eğitim kampı tamamlanmıştır. Üçü halen devam etmektedir. Ayrıca Kobani’de de devam etmekte olan üç eğitim kampı daha vardır.

Grafik-3: PKK’nın Suriye’de Askeri Yapılanması

SURİYE SİLAHLI KANAT YAPILANMASI



6.2.8. Toplum Koruma Güçleri

2015 yılında “Cevheriye Koruma Güçleri” adı altında kurulmuştur. Sonrasında “Toplum Koruma Güçleri” adını almıştır. Her mahallede bulunan farklı komitelerin oluşturduğu komüne, bu komitelerden biri olan güvenlik komitesi üzerinden bağlı bir halk gücüdür.

Toplum Koruma Güçleri, YPG ve Asayiş güçlerinin, bölgelerin dışında bulunması durumunda güvenlik boşluğunu kapatır. Bu personeller, mahallelerde kontrol noktaları kurmaktadır.

Ayrıca, “özerk yönetim”in düzenlediği gösterileri ve konserleri korumakla görevlidirler. Bu oluşumun üyeleri basit silah eğitime tabi tutulmuş olup, belli toplanma merkezleri vardır. Evlerinde silahlarıyla bulunurlar ve gerektiğinde göreve çağırılırlar. Sayıları 1.000 ile 1.500 arasındadır. “Özerk yönetim” kontrolünde olan Cezire ve Kobani’de faaliyet gösterirler. Diğer bölgelerde çok az sayıda bulunmaktadır.

Bu oluşuma bağlı birkaç Arap ve Hristiyan tabur bulunmaktadır:

6.2.9. Sanadid Güçleri

2013 yılında kurulmuştur, Irak sınırındaki Tel Kojar bölgesinde yerleşen Şammar Aşireti’ne bağlıdır. Liderliğini “Cezire eyaleti” eş başkanı Hamidi Dehham el-Hadi’nin oğlu Bender Hamidî Dehham el-Hadi yapmaktadır. Kendi açıklamalarına göre, 4.500 askeri bulunmaktadır. Varlığı sadece Şammar Aşireti bölgesindedir.

Sanadid SDG’nin kurulması ile bu oluşumun altına girmiştir. Irak sınırındaki Tel Kojar bölgesi dışında etkisi bulunmamaktadır. Bulunduğu yerlerde mutlak yönetime sahip değildir. Çünkü yönetimi YPG ve Asayiş ile paylaşmaktadır. Sanadid yöneticileri Esad rejimine yakınlıklarıyla tanınmaktadırlar.

6.2.10. Sotoro

Sotoro, Süryanice’de “koruma” ve “güvenlik” anlamına gelmektedir. 2013’te bölgedeki Süryaniler tarafından kurulan bir oluşumdur. Sayıları 500’ü bulan bu oluşumun görevi Haseki bölgesindeki Hristiyanları korumaktır. Kamışlı el-Vusta mahallesi, Haseki kenti, Kahtaniye kenti, Derik kenti/Malikiye’de Hristiyanların bulunduğu yerlerde faaliyet gösterir ve “özerk yönetim”e bağlıdır.

Aynı ismi taşıyan başka bir Süryani grup daha bulunmaktadır ancak onlar Esad rejimine bağlıdır.

6.2.11. Süryani Askeri Meclisi

Süryani Askeri Meclisi, “özerk yönetim”e bağlı olarak 2013 yılında Hristiyanları korumak amacıyla kurulan ve sayıları 100 ila 150 olan, tamamı Hristiyanlardan oluşan bir gruptur. Başkanları Kino Gabriel’dir. Kadınlardan oluşan ve 2015’te kurulan “Beyne’n-Nehreyn Kadın Koruma Güçleri” adında bir kanadı da vardır.

Süryani Askeri Meclisi “özerk yönetim”e bağlıdır. Gücü zayıf olup, olup, IŞİD’e karşı

bazı saldırılarda SDG güçlerinin toplumun her kesimini temsil ettiği görüntüsü uyandırmaktan öteye geçmemektedir.

YPG’nin kontrolü altındaki SDG, Suriye toplumunun her kesimini temsil ediyormuş görüntüsü verebilmek için kendi içinde Hristiyan grupları da barındırmaktadır.

6.2.12 Habur Muhafızları (*Hurras El-Habur*)

Haseki ili Tel Tamer kırsalında birkaç Asuri köyün IŞİD örgütünün eline geçmesinin ardından 2015 yılında Süryanileri korumak amacıyla kurulmuştur. YPG ile birlikte IŞİD örgütünü bölgeden çıkartmak için çatışmalara katılmıştır. Nisan 2015 tarihinde dört YPG’li, Habur Muhafızları’nın lideri Davut Cundo’yu suikastla öldürmüştür. YPG, bu dört askerinin bireysel iş yaptığını ve onları tutuklayıp mahkemeye sevk ettiğini belirtmiştir. Habur Muhafızları, sadece Tel Tamer ve çevresindeki Asuri köyleri ile sınırlıdır ve 100 kişiden oluşan bu grup çok zayıftır.

Yukarıda zikredilen askeri oluşumların çoğu pratikte YPG’ye bağlıdır. YPG, hiçbir oluşumun büyümesine ve güçlenmesine izin vermemektedir.

PYD ve askeri kanadı olan YPG için en önemli alan askeri alandır. Bu nedenle sürekli gönüllü olarak YPG’ye gönüllü katılım, mecburi askerlik, toplumsal askeri platformlar (komün) gibi oluşumlarla toplumu askeri bir havaya sokmaya çalışmaktadırlar. 2016 yılında YPG ve SDG, yeni bir model uygulamaya koymuştur. Bu kapsamda personel maaşını 200 dolara çıkartmıştır. Bu sayede büyük bir gönüllü askerlik teşviki olanağı bulmuştur. Bu maaş daha önce SDG bünyesinde görev yapanlar için çok iyi bir miktardır. Çünkü işsizlikle beraber ihtiyaçlar da artmıştır. Bunun yanı sıra iki yıllık gönüllü hizmet sonrası mecburi askerlik olmaksızın bu gönüllüler serbest kalabilmektedir. Gönüllü ka-

tılımın tek gayesi YPG’ye katılım değildir. Aynı zamanda PKK’ya katılımın sağlanması da bu teşvikin kapsamına girmektedir. Bu görevi ise, doğrudan PKK’ya bağlı olarak faaliyet gösteren, amacı gençleri ikna edip Kandil’e göndermek olan Rojava Gençler Birliği üstlenmektedir.⁹²

7. PYD ve “Özerk Yönetim”

PYD’nin kendine yakın bazı partilerle birlikte ilan ettiği “özerk yönetim” projesi aslında PYD’nin Suriye’de bulunan Kürt nüfusun yoğun yaşadığı bölgeleri ele geçirmek için yaptığı bir plandır. Teorik olarak bu “özerk yönetim”in herhangi bir siyasi veya askeri tarafa bağlı olmadığı söylenmektedir. Gerçekte ise, PYD ve TEV-DEM’e her heyet ve kurumda bulunan gerçek karar sahibi danışmanlar üzerinden bağlıdır. 2014’ten bu yana kurumların ve heyetlerin çoğu, partinin düşüncelerini yaymak, askeri ve ekonomik gücünü arttırmak için kullanılmıştır.

7.1. Eğitim

“Özerk yönetim” 2015 tarihinden itibaren ilk üç sınıfla başlayarak müfredatı değiştirmiştir. Bu müfredatın herhangi bir ideolojiye hizmet etmediği iddia edilse de bu doğru değildir; çünkü müfredatın tarih kitapları, Abdullah Öcalan’ın ve PKK üst yöneticilerinin fotoğrafları ile doldurulmuştur. Ayrıca “PKK’nın Kürt tarihindeki öneminden ve bir dönüm noktası olduğundan” bahsedilmektedir. Bu derslerden bazı örnekler verilecektir.⁹³

Örneğin ortaokul 3. sınıf tarih kitabında Abdullah Öcalan ve PKK propagandası yapılmaktadır.⁹⁴ Aynı kitapta Türkiye ile ilgili olarak son derece olumsuz ifadeler yer verilmektedir.⁹⁵ Ortaokulun diğer bir tarih kitabında ise, “PKK’nın önemli rolü” başlığı altında bir bölüm⁹⁶ ve Abdullah Öcalan’ın bir makalesi bulunmaktadır.⁹⁷ Bunun yanı sıra PKK’nın siyasi kanadı ile ilgili ifadeler de bulunmaktadır.⁹⁸ Ayrıca Abdullah Öcalan’ın hayat hikayesi yer almaktadır.⁹⁹

9. sınıf Arapça tarih kitabında “Kuzey Suriye” adlı bir bölümde “Kuzey Suriye Devrimi” anlatılmaktadır. “Özerk yönetim”, TEV-DEM, PYD ve Suriye Demokratik Meclisi’nden bahsedilmektedir.¹⁰⁰ Diğer parti ve hareketlerden ise bahsedilmemektedir. Askeri olarak YPG ve SDG güçlerinden bahsedilmekte ve bu güçlerin sadece Kuzey Suriye’deki halkı korumak için faaliyet gösterdiği anlatılmaktadır.¹⁰¹

İlkokul Sosyal Bilimler 2 kitabında da PKK’dan bahsedilmektedir.¹⁰² Aynı kitapta Abdullah Öcalan’ın toplum hakkındaki düşüncelerine yer verilmektedir.¹⁰³ “Sosyal Bilimler 1” kitabında ise, Abdullah Öcalan’ın devrim, devrimcilik ve devrimci toplum hakkında düşünceleri anlatılmaktadır.¹⁰⁴ “Hayat ve Toplum 2” kitabında ise, aralarında Mazlum Doğan’ın dahil olmak üzere PKK liderlerinin fotoğrafları yer almaktadır.¹⁰⁵

Kültür ve ahlak kitapları ise, tamamen PKK felsefesi ve anlayışı çerçevesinde hazırlanmıştır.¹⁰⁶ Bu kitaplarda Aleviliğin, Sünnilik tarafından çok fazla zulüm gördüğünden bahsedilir ve Aleviliğin “İslam’ın özü” olduğu anlatılır.¹⁰⁷

Bunun yanında PYD, TEV-DEM ve PKK’nın sembol ve sloganlarının asıldığı okullar vardır. Bu okullarda öğrenciler, ailelerinden izin almadan PYD lehine gösterilere katılmaya zorlanır. Ayrıca, ara sıra Türkiye, Suriye muhalefeti ve Irak Kürt Bölgesi’ne karşı gösteriler de düzenlenmektedir.

PYD’nin şu an 4 bin okulda 1 milyonu aşkın öğrenciye eğitim verdiği tahmin edilmektedir. Bu bölgeler Cezire, Kobani, Rakka, Tabka, Ayn İsa, Menbiç, Deyr ez-Zor kırsalı ve Halep kırsalıdır.

7.2. Ekonomi

“Özerk yönetim”in petrol, gaz, tarım, vergi ve diğer gelir kaynaklarından gelen maddi geliri,

TEV-DEM tarafından kullanılmaktadır. Hiç kimse kaynakların nasıl harcandığını bilmemektedir. TEV-DEM ve PYD, halka uyguladığı vergileri ve harçları meşru olarak görmektedir.

7.3. Askeri

SDG güçleri herhangi bir bölgeyi ele geçirdiğinde TEV-DEM hemen halkı toplar ve komünler oluşturur. Bu gölgelerde sadece PYD, TEV-DEM ve son zamanlarda Müstakbel Suriye Partisi’ne toplantı yapma izni verilmektedir.

7.4. Partinin İttifakları

Parti 2011 öncesinde PKK’dan devraldığı ilişki ve koalisyonlar haricinde bir müttefike sahip değildi. Bu müttefik anlaşmaları genelde çıkar üzerine oluşturulmuş Rusya, Ermenistan, Yunanistan gibi ülkelerle yapılmıştı. Bu anlaşmaların tamamı PKK’dan kalmadır. Parti halen Yunanistan ve Rusya’da ofislere ve yasal ve yasa dışı yatırımlara sahiptir. Fakat burada, bu ittifakların PYD’nin değil, PKK’nın olduğunu bilmemiz gerekmektedir. Suriye devrimi sonrası partinin Suriye’deki Kürt bölgelerini kontrol etmesi ve IŞİD’in bölgeye saldırması sonrasında partinin ittifakları genişlemiştir. Bu ittifakları ikiye ayırabiliriz.

İç İttifaklar

Parti, kontrol ettiği bölgelerde Arap, Kürt ve Süryani yerli partilerle ittifak edip uyguladığı projeleri meşrulaştırmaya çalışmıştır. Ayrıca Muhiiddin el-Şeyhali başkanlığındaki Büyük Demokratik Birlik Partisi, Nasruddin İbrahim başkanlığındaki Kürt Demokrat Partisi gibi daha önceden var olan partileri tarafına çekmeyi başarmıştır. Yine, parti çok sayıda küçük ve etkisiz partinin kurulmasını sağlamış; sonra bu partileri kendine bağlı kurumlara bağlayıp çalıştırmıştır. Çatı oluşumlarının en önemlisi TEV-DEM’dir. Bünyesinde PYD, Kürdistan Barış Partisi, Liberal Kürt Parti, Özgür Milli Birlik Partisi, Kürdistan

Komünist Partisi ve Star Kongresi gibi partiler bulunur. Bunlara ek olarak birçok siyasi parti, oluşum ve aşiret liderini barındıran Suriye Demokratik Meclisi de vardır. 2016 ve 2017 yılında “federal devlet projesi” ilan edilmiştir. PYD, etrafına çok sayıda parti ve siyasi oluşumu toplamıştır. Bunu yapmaktaki amacı tek başına yapamayacağı hamlelere ortak bir hareket görüntüsüyle meşru zemin hazırlamaktır. TEV-DEM yürütme yetkisine sahip yetkililerinin tamamı PYD mensubudur. Suriye Demokratik Meclisi de aynı şekilde yönetilir ve başkanlığını TEV-DEM yürütme kurulu üyesi İlham Ahmed ve etkisiz bir rolü olan Riyad Dirar yapmaktadır.

Parti diğer partilerle yaptığı ittifakları Rakka, Deyr ez-Zor ve Haseki’de uygulamayı planlayarak aşiret şeyhleriyle yakınlık kurmaya çalışmaktadır. Kurmuş olduğu Rakka Sivil Meclisi ve Deyr ez Zor Sivil Meclisi gibi kuruluşlar da onlara yüksek yetki vermektedir. Tabi bu yetkilerin karşılığı bulunmamaktadır.

Yukarıdaki tabloda PYD’nin çok büyük sayıda parti ve örgüt kurduğunu görmekteyiz. Bunu yapmaktaki amacı ise, olabildiğince çok sayıda etkisiz parti kurup sözde ittifaklara girmektir. Oysa bu partilerin çoğu daha önce PYD üyesi olan kişiler tarafından kurulmuştur. Bu kişiler, PYD’den sadece görünüşte ayrılmıştır. Örneğin; Milli Özgürlük Birlik Partisi’nin üyelerinin neredeyse tamamı PYD’li olup, sürekli olarak Abdullah Öcalan posterleri taşırlar.¹⁰⁸ Bir diğer örnek, Müstakbel Suriye Partisi’dir. Cezire bölgesindeki yöneticilerinin çoğu PYD’lidir. Hefrin Hac Halaf, partinin genel sekreteridir. 2016’da “özerk yönetim” ilan edilinceye kadar Cezire bölgesinde enerji heyeti eş başkanı olarak çalışmıştır. Parti genel sekreteri olmadan önce ise, “özerk yönetim” ekonomi heyeti başkanı olarak çalışmıştır. PYD’li olan Hemrin Ali ise, Cezire bölgesinde gençlik ve spor eş başkanı olarak çalışmıştır. Beşir Navaf Süleyman, Amuda kentinden

Grafik-4: PYD’nin İttifak Kurduğu Siyasi Partiler

Parti veya Hareket	Genel Sekreter
Suriye’ye Modernlik ve Demokrasi Partisi	Feras Kassas
Arap Ulusalçı Heyeti	Hikmet Habib
Demokratik Kürdistan Partisi	Abdulkarim Sekko
Kürdistan Yeşiller Partisi	Lokman Ahmi
Kürdistan Liberal Partisi	Abir Hassaf
Süryani Birlik Partisi	Yauşa Kuriye
Suriye Kürt Solcu Partisi	Muhammed Musa
Kürdistan Demokratik Değişim Partisi	Mezkin Zeydan
Kürdistan Yenilikçi Partisi	Ruzkar Kasım
Suriye Kürdistan Demokrat Partisi	Jamal Şeyh Baki
Demokratik Barış Partisi	Talal Kafur ve Hatice İbrahim
Kürdistan Milli Toplum Partisi	Muhammed Abbas
Suriye Özgür Ulusal Birlik Partisi	Devlet Hamduş
Kürdistan Roj Demokrat Parti	Kufan Kenan / Keno
Kürdistan Kardeşlik Partisi	Jakr Huveynli
Demokratik Mücadele Partisi	Hunaf Muhiddin Molla ve Suud Yusuf Mujdel
Milli Birlik Kürdistan Partisi	Dr. Şefik İbrahim
Kürdistan Barış Hareketi	Süleyman Süleyman
Kürdistan Amele Partisi	
Kürdistan Komünist Partisi	Necmeddin Molla Ömer
Kürdistan Liberal Birlik Partisi	Ferhad Tilo
Demokrat Muhafazakâr Parti	Hamidi Dahham EL-Hadi
Süryani Birlik Partisi	Yaşua Kuriye
Demokratik Aşuri Partisi	Vael Mizar
Kürdistan Azadi Partisi	Ubeydi Ramazan
Kurdayti Hareketi	Hasan Şeyho
Kürdistan Amele Birliği Partisi	Muhammed Şeyhi
Suriye Demokrat Parti	Nasruddin İbrahim
Suriye Kürt Reform Partisi	Emjad Osman
Suriye Kürt İttifakı Partisi	Fevzi Şengali
Suriye Demokratik Sol Partisi	Salih Geddo
Suriye Birlik Kürt Demokrat Partisi	Muhiddin Şeyh Ali
Müstakbel Suriye Partisi	İbrahim Kaftan

PYD üyesidir. Cezire dış ilişkiler eş vekili Alâeddin el-Ubeyd, Cezire bölgesi gençlik ve spor heyeti eş başkanıdır. Semira el-Aziz, Cezire bölgesi eğitim heyeti eş başkanıdır. Yukarıda belirttiğimiz tüm isimler Cezire bölgesinde Müstakbel Suriye Partisi’nde yönetici olmuşlardır. Görüldüğü üzere bu isimlerin hepsi eski ya PYD mensubu ya da “özerk yönetim”de yetkili isimlerdir.

PYD bu gibi hamlelerle bölgede oluşacak herhangi bir siyasi, idari kurum veya örgütün çoğunluğunu sağlamaya çalışmaktadır. Bu partilerin çoğu, Suriye Demokratik Meclisi üyesidir. Bu sayede Suriye Demokratik Meclisi ile ona bağlı heyetlerde çoğunluk, PYD’nin ve müttefiklerinin olacaktır. Aynı şekilde Müstakbel Suriye Partisi’nde Cezire bölgesi yöneticilerinin tamamı PYD’ye bağlıdır ve sonuçta kararlarının tamamı PYD tarafından kontrol edilmektedir. PYD, düzenlenen yerel seçimlerde “Demokratik Millet Listesi” adında bir liste çıkartmıştır. Bu listede çok sayıda parti adı yazılı olsa da; partilerin çoğu sadece sözde partilerdi ve yöneticileri aslen PYD kökenliydi. Bu durumu Hafız Esad’ın Suriye’de iktidara gelmesinden sonra Baas Partisi’nin kendisine bağlı partilerden oluşturduğu İlerici Vatan Cephesi (El-Cebhetu’l-Vataniye Et-Takaddümiyye) adındaki listeye benzetmek mümkündür.

“Özerk yönetim”, bu partileri yanında tutmak için, şube sayısı ve halk kitlesine göre 2 bin dolardan başlayan destekler vermektedir.

Dış İlişkiler ve İttifaklar

Parti, önceleri dış ilişkiler konusunda tamamen kapalıydı; ancak Suriye devrimi sonrası eski müttefiklerinden İran ve Suriye ile ilişkilerini tekrardan başlattı. PYD, İran’ın aracılık yapmasıyla beraber Suriye’nin Kürt nüfus yoğun bölgelerinde faaliyete geçip bölgeleri tek tek Esad rejiminden teslim almaya başladı. Ardından

taraflar arasında ilişkiler gelişti. Bu sayede hem muhalefete hem de IŞİD’e karşı ortak operasyonlar düzenlemeye başladılar. Bu operasyonların ilki 2012 yılında Ras al-Ayn’da yapılmıştır.

Temmuz 2012’de Esad rejimi, Suriye’nin kuzeyindeki bölgeleri herhangi bir direniş göstermeksizin PYD’ye teslim etmeye başlamıştır. PYD bölgede bulunan eylemcileri ve rejim muhaliflerini rahatsız etmeye başlamıştır. 27 Haziran 2013 tarihinde PYD, Amude kentinde tutuklanmış olduğu eylemcileri serbest bırakması için çıkan protesto gösterisini katliam sayılabilecek bir şekilde bastırmıştır. PYD, Suriye rejimine karşı her türlü karşı çıkma girişimi sona erdikten sonra, bölge halkını Suriye muhalefetine ve Türkiye’ye karşı çıkmaya yönlendirmeye başlamıştır. PYD’nin en büyük dış ittifakı ise IŞİD örgütünün ortaya çıkmasıyla başlamıştır. ABD, IŞİD’in gücü artınca kendisine sahada savaşıacak bir müttefik aramış ve tercihinin YPG’den yana kullanmıştır.

Oysa ABD, PKK’yı 1999’da terör listesine almış ve 1999 yılında PKK lideri Abdullah Öcalan’ı tutuklamakta Türkiye’ye yardımcı olmuştur. PYD ise, 2003 yılındaki kuruluşundan itibaren 2015 yılına kadar (2012’de düzenlediği kongrenin siyasi programında dahi) ABD’yi ve kapitalist sistemi suçlayan ve “dünyadaki bütün kötülüklerin başı” olarak gören bir söylem takınmaktaydı. “ABD eksenli Sovyetler Birliği ekseninin çökmesinden gayet memnundur... ABD eksenli dünya halklarını sömürmeye ve çalmaya devam etmek istediği için son derece gerici bir devlettir.”¹⁰⁹ 2007’de ilan edilen PYD siyasi programında ise, ABD, “radikal İslam’ın kurucusu” ve “kaos imparatorluğu” olarak görülmektedir.¹¹⁰ “Kaos imparatorluğu eksenini yöneten ABD ise, “Üçüncü Dünya Savaşı”na girmek için bütün gücüyle çalışmaktadır.”¹¹¹ PYD’nin 2012’de ilan edilen siyasi programında ise, ABD’nin dünya krizlerine karşı çok pasif olduğu yazılmıştı. Daha önceki

programların aksine PYD, 2012 siyasi programında birinci sayfadan itibaren ABD’yi suçlamakta ve bölgeyi uluslararası güçlerin çatışacağı bir alan haline getirmeye çalıştığını belirtmektedir. “Küresel kapitalizm, tarihinin en kötü ve kapsamlı krizini yaşayan ABD liderliğinde bu durumu atlatmak için kapitalist modernliğin ideolojisi olan liberalliği yaygınlaştırmaya çalışmaktadır.¹¹² ABD böylece siyasi, ekonomik ve askeri projelerini yürütmeye çalışmaktadır”. Ancak PYD, 2015 ve 2017 yılında ilan ettiği siyasi programında ABD’ye yönelik bütün eleştirileri kaldırmıştır.

Partinin ve askeri oluşumlarının, 2016’da Tel Rıfat ve çevresini ele geçirmesinde YPG’ye yardım eden Rusya ile de çok iyi ilişkileri vardır. Partinin Rusya ile bu iyi ilişkisi çok eskidir ve ana örgüt PKK ile bağlantılıdır. Bu selef partinin Rusya’da ofisleri vardır.

Partinin Irak Kürt Bölgesi’nde bulunan “Kürdistan Milli Birlik Partisi” ve “Değişim Partisi” gibi partilerle de ilişkileri vardır. Ayrıca, bazı Avrupa ve Latin Amerika ülkelerindeki sosyalist ve solcu partilerle ilişkileri bulunmaktadır. Bu ilişkiler yüzeyseldir ve herhangi bir ittifak söz konusu değildir. Fakat Kuzey Irak’taki partilerle olan ilişki bir ittifak ilişkisidir. Bu ittifak üç partinin hareket noktası Barzani liderliğindeki Kürdistan Demokratik Partisi’ne muhalefettir.

Sonuç

PYD 2003 yılında kurulmuştur. Ancak esasen örgütün kökenlerini 1978 yılına yani PKK’nın kuruluşun akadar götürmek mümkündür. Partinin milliyetçi, solcu, sosyalist ideolojisi sloganlardan ibarettir ve dış ittifaklarını belirlemede etkisi yoktur. Bu ideolojiler daha fazla kişi partiye cezbedebilmek amacıyla sadece kendi halk tabanına hitap eden söylemlerden ibarettir.

Yukarıda sunulan verilerden anlaşıldığı üzere PYD’nin attığı/atacağı adımlar PKK tarafından

belirlenmektedir. Daha geniş çerçevede bakıldığında da PKK, PYD’nin Suriye’de elde ettiği kazanımlarını korumaya değil, PYD’yi Türkiye’ye karşı kullanmaya önem veren bir pozisyonudadır. PKK’nın PYD ile ilgili esas amacı, PYD’nin IŞİD’e karşı yürüttüğü savaş sonrası kazandığı uluslararası imajını kullanmaktır.

PYD ile PKK’yı ve bu iki partinin amaçlarını birbirinden ayrı düşünmek imkansızdır. Buna rağmen PYD kendini bağımsız bir parti olarak sunma çabası içerisinde ve PKK ile ilişkisini kamufle etmek için “PKK” kelimesini 2012’de ilan ettiği siyasi programından tamamen kaldırmıştır. Türkiye’nin baskısı nedeniyle ABD ve müttefikleri PYD’nin PKK ile ilişkisini uygulamada da kesmeye zorlayacaktır. Fakat alttaki nedenlerden dolayı, bu planın önünde çok sayıda güçlük vardır ve hatta plan başarısızlıkla sonuçlanabilir:

- Fiili olarak PYD’yi yönetmekte olan kadrolar PKK’dan gelmektedir. Dolayısıyla böyle bir ilişki kopartma planı mutlaka PKK’nın onayı ile gerçekleşmelidir ki, PKK bunu kabul etmeyecektir.
- Suriye’nin Kürt nüfusun yoğun yaşadığı bölgelerinde PKK’ya bağlı ve emirleri doğrudan PKK’dan alan gruplar ve örgütler bulunmaktadır. Bu da PYD’li bazı liderlerin kısmen de olsa da PKK’dan ayrılmayı istemeleri halinde, alınacak kararlar ve siyasi yönelimler önünde ciddi bir engel teşkil etmektedir. Bu örgütlerden biri “Devrimci Gençlik” olarak da adlandırılan Rojava Gençlik Birliği’dir. Bu gençlik örgütü, PKK’dan gelen kadrolar tarafından yönetilmektedir. PYD’den müstakil liderleri ve görüşleri vardır. Çoğu zaman PKK muhaliflerine karşı şiddet ve kaçırma olaylarına karışmaktadır.
- İran’ın, PKK içinde bulunan İran’a meyilli bir grup üzerinden elde ettiği nüfuz da bu

açıdan bir engeldir. İran bu nüfuzu kendi aleyhine atılacak adımları engellemek için kullanabilir.

- YPG/PYD ve PKK arasında bir ayrılma olsa dahi; bu ayrılık kesinlikle kopma anlamına gelmeyecektir. Çünkü PKK saflarında uzun yıllar kalmış olan PYD’li yöneticilerin yönetimlerinin ve PKK’ya olan gönül bağlarının değişmesi düşünülemez. Çünkü fikri terkipleri PKK saflarında geçirdikleri onlarca yıl içerisinde oluşmuştur. Dolayısıyla iki taraf arasında ilişkiler devam edecektir. Ne var ki, parti, bazı yetkilerini kendisinin kurmuş olduğu Suriye Demokratik Meclisi ve Müstakbel Suriye Partisi’ne devredebilir. Ama bunlar da parti tarafından oluşturuldukları için kadroları PKK’dan gelenlerden oluşacaktır. Dolayısıyla bunların Kandil ve kararları karşısında bağımsız davranabilmeleri oldukça zordur.

Bir partinin başka ülkede ve bölgede bulunan bir diğer partinin direktifleriyle hareket etmesi, onun politikalarına harfiyen uyması normal değildir. Çünkü her devletin ve bölgenin ayrı özellikleri bulunmaktadır. Fakat PKK’nın özellikle Suriye kanadı PYD’ye ve genel olarak Suriye Kürtlerine “asker deposu” olarak bakmaktadır. Bu parti ve insanlar, PKK’ya göre bölgesel he-

deflerine ulaşmada ve Türkiye ile savaşta kullanılacak birer araç konumundadır.

PKK aynı anda iki amaca birden ulaşmak istemektedir. Birinci amaç; Suriye’de Kürt bölgelerinde elde ettiği kazanımlarını sağlama almak. Diğer amaç ise; Suriye’de elde ettikleri ile Türkiye’ye baskı kurmak ve bazı isteklerine ulaşmaktır. Fakat bu iki amaç birbiriyle çelişkili görünmektedir. Çünkü Suriye’de başarıya ulaşmak için Türkiye’ye karşı yumuşak bir politika uygulamak ve onunla iyi ilişkiler kurmak gerekmektedir. Hepsinden önemlisi PYD’nin PKK’dan ayrılmasını gerektirmektedir. Ama PKK, bu tür bir senaryo istememektedir. Çünkü ABD ve Rusya desteğine güvenmektedir.

PYD’nin Suriye devrimi yılları boyunca ortaya koyduğu yanlış politikalar, Suriye Kürtlerini çok zor seçeneklerle karşı karşıya bırakabilir. PKK’nın PYD üzerinde bu kadar etkin olması, bir gün PYD için Esad rejimi saflarına dönmek gibi bir sonuca varabilir. Esad ise, gelecekte zamanında kendisine ve rejimine muhalefet edenlerden intikam alma yoluna gidebilir. Ayrıca, politik olarak Esad rejimine topyekûn dönüş, YPG ve PYD’ye katılanların bu örgütlere katılım hedeflerine hiçbir şekilde uygun düşmeyecektir.

Kaynakça

- ¹ Demokratik Toplum Hareketi’nin bütün kararları PYD tarafından alınmaktadır. Diğer partilerin şeklen temsil edildiği söylenebilir. Yönetim, Sabri Ok’un elindedir.
- ² Partinin Bayraklarını ve sloganlarını görmek için Bkz: <http://fotw.fivestarflags.com/krd/%7Dpkk.html#pkk>
- ³ Cemil Bayık PKK tarihi – 1. Bölüm, PKK resmi sitesi: <http://pkkonline.org/arabic/index.php?sys=article&artID=36>
- ⁴ PYD programı, PYD yayınları, AZADÎ matbaası, Kasım 2003, S. 30-32-39
- ⁵ A.g.e S. 1
- ⁶ A.g.e S. 7
- ⁷ A.g.e S,47
- ⁸ A.g.e S, 54
- ⁹ A.g.e S, 55
- ¹⁰ A.g.e S 61-62
- ¹¹ A.g.e s,74
- ¹² Türkiye ile Suriye arasında imzalanan Adana Mutabakatı gereği Suriye tutuklamış olduğu PKK kadrolarını Türkiye’ye teslim edecek ve partinin Suriye faaliyetlerini durduracaktı.
- ¹³ PYD programı S. 105-104-103
- ¹⁴ A.g.e s,112
- ¹⁵ A.g.e S. 4 - 6, bu kavram kitapta örneğin yazdığımız sayfalarda çokça geçmektedir
- ¹⁶ PYD kuruluş kongresi kararları, PYD yayınları, ikinci kitap, Azadi matbaası, Ekim2003, S. 2
- ¹⁷ A.g.e s, 5
- ¹⁸ A.g.e S. 5
- ¹⁹ A.g.e. s.7
- ²⁰ PYD iç tüzük ve program, 6 numaralı kitap, Birinci Baskı, Nisan 2007 S 6
- ²¹ A.g.e S.7
- ²² A.g.e S. 20
- ²³ A.g.e S. 21
- ²⁴ A.g.e S.27
- ²⁵ A.g.e S. 34
- ²⁶ A.g.e S.37
- ²⁷ A.g.e S. 47
- ²⁸ A.g.e S. 54
- ²⁹ A.g.e S. 60
- ³⁰ A.g.e S. 28
- ³¹ A.g.e S 63

- ³² 16.06.2012 tarihinde kamışlı kentinde gerçekleşen 5. istisnai kurultayda ilan edilen ve onaylanan PYD iç tüzük ve siyasi programı, S43
- ³³ A.g.e S.45
- ³⁴ A.g.e S.57-58
- ³⁵ A.g.e S. 50-51
- ³⁶ A.g.e S.44
- ³⁷ A.g.e S.61
- ³⁸ 20-21 Eylül 2015 tarihinde gerçekleştirilen 6. Kurultayda ilan edilen ve onaylanan PYD iç tüzük ve program, S14
- ³⁹ A.g.e S. 20
- ⁴⁰ A.g.e S. 40
- ⁴¹ A.g.e S. 54
- ⁴² A.g.e S. 47
- ⁴³ PYD, PYD olağan 7. Kurultayın sonu bildirgesi 29.09.2017 <https://PYDrojava.net/arabic/archives/25163>
- ⁴⁴ PYD, KCK tarafından PYD 7. Kurultayına gönderilen yazı 27.09.2017 <https://PYDrojava.net/arabic/archives/25070>
- ⁴⁵ SDG demokratik meclisi İdlib ve St. Petersburg da sivillere saldırı kınar. Haber 24, 05.04.2017 link <http://xeber24.org/archives/16653>
aynı şekilde SDG yönetimi İdlibde gerçekleşen katliamın faillerinin cezalandırılmasını istiyor. AFN Fırat haber ajansı. <https://anfarabic.com/akhr-l-khbr/qyd-qsd-ttlb-bm-qb-mrtkby-mjzr-khn-shykhwn-35005>
- ⁴⁶ Afrin ceza evi direnişini selamlar, havar ajansı, 08.04.2017, link <http://hawarnews.org/archives/206249>
Türkiye vebakurda bulunan siyasi tutuklular açık grevine başladılar, PYD link <https://goo.gl/YEkwa8>
- ⁴⁷ havar ajansı, KOBANİ bakuru destekliyor ve seçime hayır diyor. 14.04.2017
<http://hawarnews.org/archives/208309>
- ⁴⁸ terörü bitirmek Ankara’dan başlar, PYD, 13.06.2017 link <https://goo.gl/wdyxNX>
- ⁴⁹ PKK’nın Suriye kuzeyinde kötülüğü vadeden seçeneği, Uluslararası krizler link: <https://www.crisisgroup.org/ar/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/syria/176-pkk-s-fateful-choice-north-hern-syria>
- ⁵⁰ Türkiye Hizbullahı 1979 yılında kurulmuş; şu an “HÜDA PAR” adı altında siyaset yapmaktadır. Bu parti, İran’la işbirliği ile itham edilmektedir.
- ⁵¹ Havar Ajansı: İslam Alimleri Konferansı, bütün din ve kanaatlere saygı durulması gerektiğini açıkladı. 29.10.2016. Link: <http://hawarnews.org/archives/152667>
- ⁵² Havar Ajansı: Toplum ve Kanaat Komitesi’nin daveti üzerine genişletilmiş toplantı. 07.07.2018. Link <https://bit.ly/2Mf9V60>
- ⁵³ Örneğin; Havar Ajansı, Akçakale (Tel Abyad) Din İşleri Kurumu, Türkiye devletinin terörist olduğunu iddia etmiştir. 25/01/2018. :Link<http://hawarnews.org/archives/300586>
- ⁵⁴ PYD’nin sahip olduğu halk kitlesi ile ilgili konuşurken, PKK’nın halk kitlesinden bahsetmemek olmaz. Çünkü PYD’nin 2003 ve 2011 yılları arasında sahip olduğu halk kitlesi aslında PKK’nın

Suriye’de sahip olduğu halk alt yapısından gelmektedir.

- ⁵⁵ Kanal Mart 1995’de açıldı ve 22.03.1999’da kapatıldı., 1999’da kapatıldıktan sonra MEDYA TV açıldı ve 2004 yılında kapatıldı. Ardından parti ROJ TV’yi açtı ve bu kanal da 2012 yılında kapatıldı.
- ⁵⁶ 1995’te MED TV açıldığında Suriye’nin Kürt bölgelerinde uydu yayınları yaygın değildi (çanak vs.) ve çoğunlukla Suriye’nin ve Türkiye’nin bazı karasal kanal yayınları basit alıcılarda izleniyordu. Bu durumda uydu yayınına alabilen kişiler özel cihazlarla bu sinyalleri diğer kişilerin izleyeceği şekilde yaymaya başladı. Böylece kanalın izlenme oranları çok fazla arttı.
- ⁵⁷ Sarhabon gazetesi linki: <http://www.serxwebun.org/>
- ⁵⁸ Ronahji kanalı linki: <http://www.ronahitv.com/>
- ⁵⁹ Badael örgütü, “Barış gazeteciliği yoksa savaş gazeteciliği mi?” Link: http://badael.org/wp-content/uploads/2017/02/Badael_Media-Research_AR.pdf
- ⁶⁰ <http://www.rojavanetwork.net/>
- ⁶¹ Havar Ajansı: <http://www.hawarnews.com/>
- ⁶² Orkeş FM Facebook linki: <https://www.facebook.com/Ork%C3%AA%C5%9Ffm-590051814432250/?ref=ts&fref=ts>
- ⁶³ Radyo web sitesi: <http://furatfm.com/>
- ⁶⁴ Jara kanalı web sitesi linki: <http://cira.tv/>
- ⁶⁵ Kanalın web sitesi linki: www.newroz.tv
- ⁶⁶ Kanalın web sitesi linki: <http://www.sterktv.net/>
- ⁶⁷ Kliplerin çoğunu bu bağlantıdadır:
<https://www.youtube.com/watch?v=BMxHY3fTXfI&list=PLJMPtqytnDidgBSgariqcAj21sI-A3MD>
- ⁶⁸ Bu kanal, aşk ve sevdâ şarkılarıyla değil, daha çok milliyetçi duyguları ve PYD’nin düşüncelerini yaymak için çalışmaktadır.
- ⁶⁹ Bu bilgilerin teyidi, şahsi gördüklerim ve insanlarla görüşmelerim sonucu yapılmıştır.
- ⁷⁰ 2012 ve 2013 yıllarında ekmek ve doğalgaz sıkıntısı Kürt bölgelerinde yaygınlaşmıştı. Parti, bu krizi insanları kendine çekmek için kullanılmaktaydı. Şimdi ise, bu hizmetler bulunuyor. Parti, şimdi de “özerk yönetim”de işe alma faktörünü kullanarak insanları safına çekiyor.
- ⁷¹ Parti gösteri veya yürüyüş düzenlemek istediğinde insanları köylerden toplayıp büyük köye getirip gösteri ve yürüyüşleri oradan başlatmaktadır.
- ⁷² Havar Ajansı: Kürt gençliği 1. Konferansı’nda bazı kararlar alındı. 01.04.2017. Link: <http://hawarnews.org/archives/203714>
Havar Ajansı: Kamışlı’daki Rojava Birliği Konferansı. 07.04.2017. Link: <http://hawarnews.org/archives/206002>
- ⁷³ Başta Kürt dili dersi, ilk, orta ve lise eğitiminde tek ders olarak vardı. Lise son ve 9. sınıf hariçti.
- ⁷⁴ Eskiden PKK ve şimdi PYD ve TEV-DEM, hiçbir kadroyu bir yerde uzun süre bırakmamaktadır. Çünkü bu kadroların sadece görev yerleri değil takma isimleri bile ara sıra değişmektedir.
- ⁷⁵ Araştırma yazarı, 2015 ila 2018 yılları arasında belirtilen bölgelerde birçok ziyaret gerçekleştirip,

gezilerle insanlarla görüşmeler yapmıştır. (Eş-Şeddadi, El-Havl, Rakka, Ayn İsa, Münbiç, Tel Hamis).

⁷⁶ Barzaniler, Demokratik Kürdistan Partisi yandaşlarıdır ve bu parti, Kuzey Irak Kürdistan bölgesi lideri Mesut Barzani liderliğindedir.

⁷⁷ PKK yandaşlarının lideri olan Abdullah Öcalan (Apo).

⁷⁸ Roado şebekesi: Hükümet kaynağı: “özerk yönetim” günlük Banyas rafinesine (Rejim kontrolündeki Banyas) 100 bin varil petrol gönderiyor. 30.07.2018. Link: <http://www.rudaw.net/arabic/kurdistan/30072018?keyword=%D8%A7%D9%84%D9%86%D9%81%D8%B7>

⁷⁹ Halil Şahki’ye göre yüz ölçümü 343 bin hektardır. Bkz. Şahki, Halil, Hafız Esad döneminde Suriye Kürtleri. Dar Elhaliç, Amman, Ürdün 2017 s. 158

⁸⁰ International Rescue Committee (IRC),, Save the Children International Relief & Development (IRD), Mercy Corps Norwegian Refugee Council (NRC), Médecins Sans Frontières (MSF), Agency for Technical Cooperation and Development (ACTED), Handicap International People in Need, Dünya Doktorları Médecins du Monde Action contre la Faim(ACF) Açlığa Karşı Çalışma Örgütü (UNHCR), (UNDP), (WFP), (UNICEF).

Ayrıca, Kobani ve Rakka’da çalışan isimlerine ulaşamadığımız başka örgütler de vardır.

⁸¹ Araştırma yazarı, bölgede bulunan çok sayıda uluslararası örgütün görevlileri görüşmü, görevliler ABD hükümeti ve Avrupa ülkelerinden “özerk yönetim” bölgesinde bulunan örgütlere büyük destekler olduğunu söylemişler, fakat rakam vermekten kaçınmışlardır. Ulaşılabilen bazı rakamlar ise şöyledir; ABD Rakka bölgesine, Rakka Sivil Meclis ile koordineli bir şekilde harcanması kaydıyla bağışta bulunulmuştur. Diğer bir örgüt ise, 2019 yılı sonuna kadar “özerk yönetim” bölgesinde harcanmak üzere 20 milyon doları tahsis etmiştir. Kanada ise, Suriye güneyinin rejim eline geçmesiyle oraya vermekte olduğu 2,5 milyon doları kuzeye, “özerk yönetim” bölgesine kaydırmıştır. IŞİD ile savaş sonucu Haseki’nin güneyinden kuzeye kaçan sığınmacılara Fransızlar tarafından 30 milyon dolar verilmiştir. Tabi ki aşırı gizlilik nedeniyle birçok rakama ulaşamamıştır. Fakat yapılan projelerin mahiyetine ve çalışan sayısına bakılırsa SDG güçlerinin kontrolündeki bölgelere yüz milyonlarca dolar harcama yapılmaktadır. Ayrıca, bu harcamalar KCK ve PYD kontrolündeki partilerle koordineli bir biçimde yapılmaktadır.

⁸² Havar Ajansı: Gelir Vergisi Kanunu nedir? 08.07.2017. Link: <http://hawarnews.org/archives/234861>.

⁸³ Şenkal Geçiş Kapısı’nın Suriye tarafındaki kontrolü YPG elindedir. Irak tarafındaki kontrol ise, PKK ile Haşdi Şaabi arasında koordineli yapılmaktadır. Bu sınır geçiş kapısı, kaçakçılıkta kullanılmaktadır.

⁸⁴ Basnyuz: Yakın bir kaynak Basnyuz’e açıklama yaptı: PYD, Şenkal Sınır Kapısı’ndan İran’a petrol kaçakçılığını yoğunlaştırdı. <http://www.basnews.com/index.php/ar/news/kurdistan/448162>.

⁸⁵ Örgüt İşleri Ofisi: “özerk yönetim”de iş ve sosyal işler heyetine bağlı ofistir. Bölgede çalışacak olan bütün örgütlerin işlerini kontrol eder ve herhangi bir iş yapmadan önce kendisinden izin alınmasını mecburi hale getirmiştir.

⁸⁶ Bu sonuç; YPG kontrolü sonrası, Şaddadi bölgesinde 2016 yılında yapılan görüşmelerden elde edilmiştir.

⁸⁷ İnsan Hakları Gözlemlleme Örgütü, iki rapora göz atmak için “Kürt Yönetimi Bölgesi”. Link: <https://www.hrw.org/ar/report/2014/06/19/256575>

⁸⁸ Haseki ilindeki petrol kuyularının tamamı YPG ve özerk bölge yönetimi kontrolündedir ve petrolü

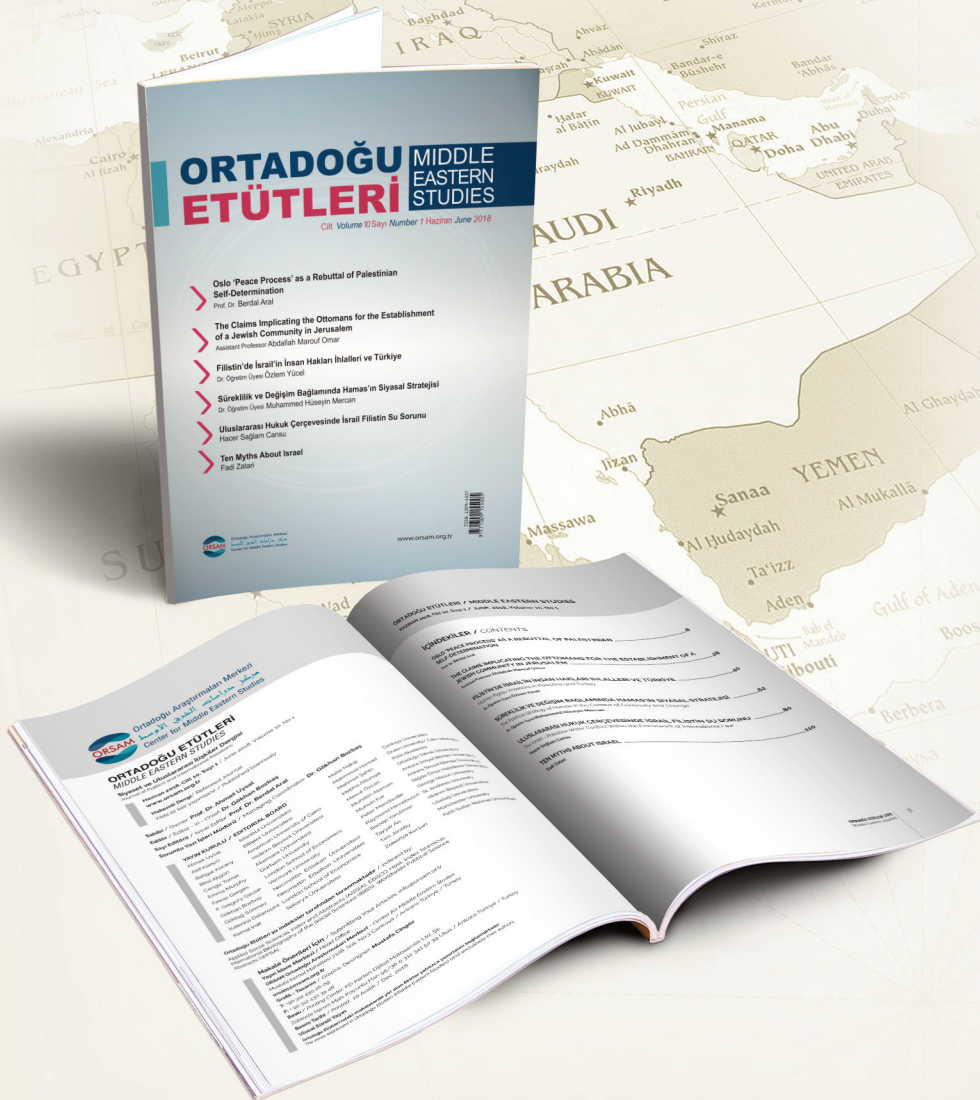
yerel geleneksel rafine sahiplerine veya bu işin ticaretini yapanlara satmaktadırlar. Ayrıca petrol Suriye rejimine de satılmaktadır. YPG ve “özerk yönetim” Rûmeylan kentine yakın doğalgaz fabrikasını kontrol etmektedir.

- ⁸⁹ Bu özellik (kadın kadrolarının bulunması), kadınları cezbetmek için yeterli ve faal kadın kadroya sahip olmayan diğer Kürt partilerde yoktur. Görevli kadın kadrolar kadınları her alanda organize etmektedirler.
- ⁹⁰ Suriye kuzeyindeki güvenlik güçleri Asayiş, Rakka’da ilk konferansını düzenliyor. 5.7.2018. Link: <http://www.asayish.org/?p=11081>
- ⁹¹ Cesur Araştırma Merkezi, Suriye askeri nüfuz dağılımı haritası. 1.08.2018. <https://bit.ly/2MumGpg>
- ⁹² Örneğin; 75 gencin gerilla saflarına katılımı. 20.01.2018. Link: <https://www.nuceciwan.tk/ar/2018/01/20/yuzlerce-genc-seri-hilde-hamlesi-kapsaminda-gerilla-saflarina-katildi/>
- ⁹³ Bu link ile müfredata göz atıp indirebilirsiniz: <http://www.kpc-demokratik.com/archives/1071>
- ⁹⁴ “Dırok Navın” adlı kitabın 77-74 ve 147-150 sayfalarına bakın!
- ⁹⁵ Aynı kaynak; S. 155-157
- ⁹⁶ “Dırok Amadayı” 3, 137
- ⁹⁷ A.g.e S. 144-145
- ⁹⁸ A.g.e S. 151
- ⁹⁹ A.g.e S. 153-157
- ¹⁰⁰ 9. sınıf tarih kitabı S. 121–113.
- ¹⁰¹ A.g.e S. 113-114
- ¹⁰² “Civaknası Amadayı” 2, 10
- ¹⁰³ A.g.e S. 55-56
- ¹⁰⁴ “Civaknası Amadayı” 1, 89
- ¹⁰⁵ “Civak Ê Jıyan” 2, 56-57
- ¹⁰⁶ Örnek bkz. “Cand Ê Exlaq Amdayı” 3, 80-83
- ¹⁰⁷ Bu yazı yazar tarafından tercüme edilmiştir. S. 81-93 “Cand Ê Exlaq Navın” 2.
- ¹⁰⁸ Özgür Ulusal Birlik Partisi’nin bazı üyeleriyle görüştüm ve Cezira bölgesinde bulunan bir ofislerini ziyaret ettim. Ofis duvarlarında asılan fotoğraflar, sloganlar ve parti üyelerinin konuşmalarından anlaşılan, bağlılıkları tamamen Demokratik Birlik Partisi’nedir.
- ¹⁰⁹ Demokratik Birlik Partisi programı, Azadi, Ekim 2003, S 18-19.
- ¹¹⁰ Demokratik Birlik Partisi İç Tüzük ve Programı, Demokratik Birlik Partisi’nin Eserlerinden 6 Numaralı Kitap, Nisan 2007, Birinci Baskı, S12
- ¹¹¹ A.g.e S. 13
- ¹¹² Demokratik Birlik Partisi’nin 16/06/2012 tarihinde gerçekleştirilen istisnai, Beşinci Kongresi’nden çıkan siyasi programı ve İç tüzük S 1.



ORTADOĞU ETÜTLERİ

MIDDLE EASTERN STUDIES



Hakemli Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi

ORSAM Yayınları

ORSAM, süreli yayınları kapsamında Ortadoğu Analiz ve Ortadoğu Etütleri dergilerini yayınlamaktadır. İki aylık periyotlarla Türkçe olarak yayınlanan Ortadoğu Analiz, Ortadoğu'daki güncel gelişmelere dair uzman görüşlerine yer vermektedir. Ortadoğu Etütleri, ORSAM'ın altı ayda bir yayınlanan uluslararası ilişkiler dergisidir. İngilizce ve Türkçe yayınlanan, hakemli ve akademik bir dergi olan Ortadoğu Etütleri, konularının uzmanı akademisyenlerin katkılarıyla oluşturulmaktadır. Alanında saygın, yerli ve yabancı akademisyenlerin makalelerinin yayımlandığı Ortadoğu Etütleri dergisi dünyanın başlıca sosyal bilimler indekslerinden Applied Sciences Index and Abstracts (ASSIA), EBSCO Host, Index Islamicus, International Bibliography of Social Sciences (IBBS), Worldwide Political Science Abstracts (WPSA) tarafından taranmaktadır.



📍 Mustafa Kemal Mah. 2128. Sok.
No:3 Çankaya/Ankara

☎ +90 (312) 430 26 09
☎ +90 (312) 430 39 48

✉ info@orsam.org.tr
🌐 www.orsam.org.tr

f in t y
orsamtr